

EL VOLEIBOL COM A EINA EDUCATIVA DURANT L'ADOLESCÈNCIA

Autora: Laura Arnal Herrero

Tutores: Ainoa Mateos / Inés Massot

Grau d'Educació Social

Facultat de Pedagogia

Universitat de Barcelona

Curs 2012-2013

ÍNDEX:

1.	Resum i paraules Claus	4
2.	Introducció / presentació	6
3.	Marc conceptual i contextual	8
3.1	L'adolescència i la pràctica esportiva	8
3.2	L'educació en valors i l'esport escolar	11
3.2.1	El voleibol	14
3.3	Contextualització: la pràctica de l'esport en l'àrea metropolitana	15
4.	Metodologia i organització.....	17
4.1	Fonamentació metodològica.....	17
4.2	Objectius i disseny de la investigació.....	18
4.2.1	Objectius:	18
4.2.2	Disseny i fases de la investigació	18
4.3	Tècniques de recollida de la informació	20
4.3.1	L'escala	20
4.3.2	Objectius de l'escala	22
4.4	Característiques de la mostra, entrada a l'escenari i recollida d'informació.	23
4.5	Anàlisi de dades obtingudes a l'escala.....	25
5.	Resultats:.....	27
6.	Conclusions	41
7.	Línies de futur i limitacions.....	45
8.	L'ètica del TFG	46
9.	Avaluació	47
10.	Bibliografia	48
11.	Annexes.....	51

Dedicatòries i agraïments

Aquesta investigació ha estat possible gràcies a la participació de molts nois i noies joves esportistes. S'agraeix molt cordialment la col·laboració a l'hora de contestar els qüestionaris a tots els clubs que ens han permès l'accés i la participació en aquest treball de recerca. S'agraeix també la disponibilitat i la flexibilitat dels entrenadors que han deixat moments dels seus entrenaments per poder omplir les escales, així com també es vol agrair als nois i noies que l'han contestada.

Vull agrair de tot cor l'ajuda que m'ha ofert la Vero, no només per fer-me descobrir aquest esport i acompanyar-me al llarg de la meva maduresa, sinó també per l'ajuda que m'ha demostrat quan l'he necessitada per realitzar el treball.

En darrer lloc, vull agrair també la constant ajuda i seguiment que he tingut durant els darrers mesos de les dues tutores, les quals han anat guiant tot el procés.

1. Resum i paraules Claus

Aquest treball és una recerca que pretén demostrar com la pràctica del voleibol pot ser una estratègia educativa eficaç per treballar l'educació en valors amb els adolescents, una eina molt important des de l'educació social. Per tal de fer aquest estudi ens hem posat en contacte amb equips de voleibol de diferents clubs i escoles de l'àrea metropolitana de Barcelona, formats per nois i noies de 12 a 16 anys i els hi hem fet completar una escala de valors. Aquesta escala ens ha donat informació sobre les dimensions que es posen en joc durant la pràctica esportiva i que consideren més essencials, com pot ser la importància de sentir-se acceptat dins del grup i la cohesió d'aquest, així com la satisfacció i la confiança que reben en veure com van aconseguint poc a poc objectius esportius.

La investigació ha permès confirmar la relació que hi ha entre estudis realitzats sobre aquesta temàtica i la realitat que viuen els adolescents al voltant de l'esport. Pot ser un punt de partida per, en un futur, aprofundir més en la temàtica i poder fer una guia que ajudi els entrenadors a treballar educativament amb els seus jugadors adolescents.

PARAULES CLAU: Educació en valors, adolescència, pràctica esportiva, temps lliure, voleibol.

The following research tries to demonstrate how practicing volleyball can be an effective educational strategy for teaching values to teenagers. In order to obtain the results, we worked with volleyball teams from different clubs and schools in the Barcelona metropolitan area. Each team consisted of boys and girls, aged 12 to 16, who were requested to fill in a scale of values form. The scale provided us with information about the dimensions of the practice of sports they consider more essential, such as the feeling of being accepted by the team, the group's strength, or the satisfaction and self-confidence experienced as they gradually achieve their goals. The research confirms the connection between the studies on this subject and the experiences that teenagers who practice sports have for real. It could also be a starting point to develop a guide to help coaches working with their players in an educational way.

KEYWORDS: values education, teenager, sport, leisure, volleyball.

2. Introducció / presentació

Fa 10 anys que el voleibol forma part de la meua vida i al llarg d'aquests anys ha anat incidint al meu dia a dia de diferents maneres. Com a jugadora he viscut etapes d'aprenentatge dins l'equip de l'escola i etapes competitives dins d'equips federats. També he estat àrbitre a nivell escolar; des del Consell Escolar de Barcelona aquesta figura s'anomena "tutora de joc", ja que entenen que l'arbitratge és una oportunitat de treballar valors que fomentin el joc net entre els jugadors. He pogut viure aquest esport també des d'una perspectiva fora de la pista de joc, exercint d'entrenadora de diferents equips, tant d'iniciació al voleibol com de consolidació i competició. Tot aquest cúmul d'experiències, juntament amb persones que han anat apareixent al llarg d'aquests anys dins la meua relació amb aquest esport, han fet que en construeixi una visió que va molt més enllà del nivell tècnic i tàctic.

Considero que és un esport que treballa valors com ara la solidaritat, la companyonia i el treball en equip, entre d'altres, els quals són molt útils i necessaris per conèixer el món en què vivim i que ajuden al desenvolupament integral de la persona. Aquests valors educatius, en els quals hi crec fermament, m'han motivat a fer aquest treball de recerca.

Aquesta recerca consistirà en veure de quina manera els valors positius que pot transmetre aquest esport es van desenvolupant en els adolescents que el practiquen i l'aplicació pràctica que pot tenir pels educadors socials.

He escollit l'adolescència perquè és un moment clau en la configuració de la pròpia identitat en aquest món. És el moment de la creació de la autoimatge i l'autoconcepte, processos que generen molta inestabilitat en el noi (Amigó, 2004) i crec que la pràctica del voleibol pot ser una manera d'entrar a treballar l'educació en valors al mateix temps que suposa realitzar una activitat saludable i divertida, la qual pot ser un punt de recolzament per a l'adolescent al llarg del procés.

Aquest treball estarà dividit en dues grans parts. D'una banda es farà una indagació conceptual sobre l'educació en valors i l'esport, en concret el voleibol, i també sobre l'adolescència. Intentarem donar respostes a les premisses següents del treball: *Com*

són els adolescents i per què l'esport és important per a ells? Quins valors pot transmetre la pràctica esportiva, en concret el voleibol? Com podem treballar l'educació en valors a partir de la pràctica esportiva?

A partir de la indagació d'aquestes qüestions volem identificar els valors i les dimensions que es posen en joc mentre es practica el voleibol, per poder fer unes petites recomanacions pedagògiques a entrenadors i entrenadores que treballen amb nois i noies d'aquestes edats. Al llarg del treball veurem com algunes qüestions les podem anar resolent amb la creació del marc conceptual i d'altres les obtindrem després de realitzar l'estudi quantitatiu i fer una anàlisi de les dades.

3. Marc conceptual i contextual

3.1 L'adolescència i la pràctica esportiva

L'**adolescència** és el procés que es viu en el pas de la infància a la vida adulta. Altres autors com Guelar i Crispo (2000) creuen que és més adequat parlar d'un *temps de transició* que no pas d'una etapa, ja que és molt difícil establir quan comença i quan acaba aquest procés.

Tal i com explica Amigó, és un procés psicològic i psicosocial que va lligat a la pubertat. Seguint amb les seves idees, anomena **pubertat** a tots aquells canvis físics que determinen l'inici de l'adolescència i que són conseqüència dels canvis hormonals. La pubertat s'inicia en les noies entre els 10 i 12 anys i en els nois entre els 12 i els 14. Aquesta etapa està caracteritzada per grans canvis físics, en el cas de les noies és el moment en què apareix la regla. Tot i que es produeixen canvis físics durant totes les etapes anteriors, aquests són més grans i van lligats a altres canvis, no solament els físics. Aquest desenvolupament no va sempre lligat amb la maduresa psicològica i per tant la finalització d'aquests canvis físics no ha de coincidir amb l'assoliment maduratiu psicològic del noi o noia, és per això que tot el procés l'anomenem *adolescència* (Amigó; 2004: 14).

Com ja s'ha dit, aquest procés és un conjunt de canvis que es generen en la persona, i n'hi ha de diferents tipus: hormonals, corporals, psíquics i socials. El conjunt dels canvis que va vivint el noi o noia li generen molta inestabilitat, el que es coneix per "crisis normal de l'adolescència" (Amigó; 2004:15). L'extremada preocupació del noi o noia per les modificacions constants i incontrolables que es van realitzant en el seu cos fan que a vegades ho visquin com un conflicte i els hi provoqui ansietat. Durant aquest

període, tal i com afirma Amigó, (2004:15) “el conflicte intern és normal” i assegura que sense conflicte no s’assoleix una maduració personal.

La transició que sorgeix en aquesta etapa vital implica deixar enrere coses i anar descobrint que hi ha coses noves per endavant que es desconeixen completament; per tant, tal i com afirmen Gueler i Crispo (2000: 19): “com no entrar en crisis?”

D’altra banda, durant aquest procés, quan el noi o noia reafirma els seus valors, quan escull la seva forma d’assumir les responsabilitats, assoleix la seva autonomia i estableix, com a objectiu fonamental d’aquest moment vital, la seva identitat (Gueler y Crispo, 2000).

Una altra característica important d’aquesta etapa evolutiva és l’enorme pes que agafa el grup d’iguals del noi o noia. Els amics passen a ser el nucli de referència més important per a ells, mentre que la família passa a segon pla, tot i que segueix sent un pilar clau en la seva vida.

Davant del context en què es troba tot adolescent, crec que l’esport reuneix un conjunt de característiques que poden ajudar a treballar més eficaçment la maduració quan es troba en aquesta etapa vital. Hi ha diversos motius pels quals recolzo l’opinió, els quals exposo a continuació: és una activitat físicoesportiva, per tant és una activitat que requereix un consum energètic que pot ajudar a treballar la transformació progressiva del cos dels jugadors. Això ens condueix a poder treballar l’educació de la salut que ajudarà a disminuir les situacions de no acceptació del propi cos, podent reduir d’aquesta manera l’índex d’ansietat que els poden provocar els constants canvis físics.

Cal tenir en compte que en aquesta etapa la creació de l'autoimatge i l'autoconcepte de l'adolescent és la seva principal preocupació: en aquest cas, la pràctica esportiva pot ajudar a conèixer el propi cos i treballar-lo per tenir una millor salut.

D'altra banda, formar part d'un equip potencia les relacions entre iguals perquè en aquestes edats els companys d'equip són tots d'unes edats semblants. El fet d'entrenar amb nois i noies de la mateixa edat i que comparteixen una motivació semblant cap a l'esport que han escollit practicar pot potenciar la tasca educativa, ja que es converteix en un espai comú "no formal", on es potencien les relacions interpersonals. Val a dir també que els nois i noies que es troben en aquesta edat consideren que la pràctica esportiva és una de les seves activitats preferides dins l'oci i de les més importants de la seva vida (Amigó, 2004).

Per últim, considero que a partir de la pràctica esportiva col·lectiva poden sorgir diferents conflictes, ja siguin conflictes interns amb un mateix, o externs amb els altres companys de l'equip o l'entrenador. L'esport és una bona eina per treballar aquests conflictes que potser si sorgissin en un altre àmbit serien més difícils d'afrontar, i es poden treballar conjuntament amb el noi. Els conflictes que poden sorgir durant la pràctica esportiva poden ser molt diversos; aquesta diversitat afegida al fet de treballar sempre des de conflictes reals, fa que la pràctica esportiva sigui un bon camp d'entrenament per a la recerca d'alternatives pacífiques, constructives i creatives en la seva resolució, i per a la transferència a les relacions entre iguals en tots els àmbits del noi (Fraile, 2008).

Com s'ha esmentat anteriorment, l'adolescent es troba en un moment d'inestabilitat i és per això que l'esport en aquesta etapa hauria de tenir unes característiques

determinades per poder treballar educativament amb aquest col·lectiu. La pràctica esportiva hauria de tenir les següents característiques: normes ben fermes per guiar la pràctica esportiva i l'evolució de l'activitat; i elements per reforçar els valors positius de l'esport, com ara el treball en equip, la cooperació i el respecte, la qual cosa es realitza refusant els antivalors, com ara la prepotència, la intolerància, l'avarícia, etc (Ruiz y Cabrera, 2004).

Tots els elements que s'han anat abordant en aquest apartat justifiquen la motivació per realitzar aquest Treball de Recerca. Crec fermament que la pràctica esportiva pot ser una eina educativa molt potent i clau per treballar amb els nois i noies que es troben en aquesta etapa evolutiva.

3.2 L'educació en valors i l'esport escolar

Utilitzar els **valors** com una variable d'anàlisi fa que es consideri important diferenciar prèviament entre tres termes: els valors, el sistema de valors i l'estructura de valors (Torregrosa i Lee, 2000). El valor es refereix a un criteri particular sostingut per un individu concret. Tal i com defineixen Torregrosa i Lee (2000:75) en els seus estudis, "els valors són positius per la persona que els sosté, es consideren principis generals pels que es selecciona, s'avaluen comportaments en diferents situacions i poden ordenar-se en importància". D'altra banda, el sistema de valors fa referència a l'organització jeràrquica de múltiples valors per part de la persona. Per últim, l'estructura de valors es refereix a l'estructura jeràrquica similar que s'observa dins d'un mateix grup i que s'expressa mitjançant l'orde de les mesures aritmètiques dels diferents sistemes de valors.

Els valors formen part d'una realitat dialèctica on neixen manifestacions morals tant positives com negatives (Almenara, 2010).

S'entén per **esport escolar** totes aquelles activitats esportives que realitza un infant o un noi durant la seva escolarització i que busquen el desenvolupament integral de la persona, dins d'un clima lúdic i distens (Ruiz, 2004). Aquestes activitats poden estar incloses dins del currículum educatiu del centre o també es poden realitzar de manera voluntària en activitats extraescolars. L'esport escolar, com que es desenvolupa en l'etapa escolar de l'alumne, ha de ser educatiu i per tant ha de tenir condicionants educatius i pedagògics concrets per poder ser una bona eina d'intervenció educativa (Ruiz, 2004).

Aconseguir progressivament els objectius personals que es van proposant els adolescents és molt important per augmentar la seva confiança, així com l'autoestima i l'autoconcepte (Cruz, Boixadós, Valiente i Torregrosa, 2001).

L'esport escolar en el qual ens centrem en aquest treball és el voleibol, el que es realitza fora de l'horari lectiu de l'escola, ja sigui com activitat extraescolar que ofereix l'escola o dins dels clubs esportius. Tot i que, com veiem, es realitza en horari no lectiu, al ser un esport escolar ha de ser un espai educatiu on es treballi el desenvolupament integral del jugador i sobretot on es potenciï una educació en valors per a l'exercici de la ciutadania.

Com s'ha dit anteriorment, l'activitat física i esportiva constitueix un context ideal de gran atractiu per als joves a l'hora de treballar l'educació en valors. Aquest context facilita les situacions de relacions interpersonals i ofereix oportunitats per treballar les

qualitats personals (autoestima, autoimatge....) i socials (solidaritat, cooperació...) (Almenara, 2010).

Per tant, l'esport és una eina educativa que pot afavorir l'adquisició i desenvolupament de competències socials com ara la tolerància i el respecte, sempre que hi hagi un disseny adequat. Si entenem l'esport com una eina pedagògica (Ruiz, 2004) és necessari establir una metodologia precisa amb objectius, activitats i estratègies, conjuntament amb unes tècniques d'avaluació que afavoreixin el desenvolupament i la millora dels valors i actituds dels jugadors. Per tant, com tot espai educatiu, requereix d'una programació i planificació marcada per assolir uns objectius esportius però també educatius. Aquest tipus d'intervenció educativa permet treballar molt millor amb el noi o noia, treballant així d'una manera més diversificada, individual, aprofundint en l'experiència i en les relacions interpersonals (Almenara, 2010).

Tot i que aposto pel gran potencial educatiu que té la pràctica esportiva, per sí sola no garanteix l'adquisició de valors: es necessita una intencionalitat educativa per treballar-los. És important tenir en compte les característiques circumstancials dels nois i noies, dels contextos i dels agents implicats per saber escollir els valors que s'hauran de potenciar i fer una planificació adequada del treball educatiu (Ruiz, 2004).

3.2.1 El voleibol

El voleibol el va inventar l'any 1895 William G. Morgan, un professor d'educació física, a Estats Units. Inicialment aquest esport es va anomenar *mintonette* però més tard es va canviar pel nom que tots coneixem. En aquell moment, W.G.Morgan estava molt en contacte amb el creador del bàsquet i aquest va pensar que el bàsquet no s'adaptava a les característiques de tots els nois i les noies. Per això, partint del tennis, va inventar un altre esport que complís les següents característiques: que no fos de contacte, que es jugués en equip i que tingués un mínim risc de lesions. La motivació que va conduir a aquest professor americà a inventar el voleibol és l'argument que recolza l'elecció d'aquest esport per l'elaboració d'aquest treball i no pas dels altres (futbol, bàsquet, etc.), ja que s'ha inventat amb unes intencions concretes. El fet de no ser un esport de contacte fa que s'hagi de treballar d'una manera diferent la competitivitat i el respecte al rival. El voleibol no és un esport violent en quant a contacte amb l'equip contrari, però sí que és molt psicològic ja que tal i com diuen tots els entrenadors, "70% és el teu cap i 30% la teva tècnica". És psicològic perquè es fomenta molt el llenguatge no verbal amb l'equip rival, ja poden ser moviments provocatius per posar nerviós, per provocar l'afrontació verbal que provoca amonestacions arbitrals, etc. Per tant, considero que s'han de treballar valors que fomentin el respecte al rival i el joc net sabent que en cap moment es té un contacte físic amb els oponents. D'altra banda, un altre condicionant que va motivar a focalitzar la investigació només en aquest esport és la importància que es dona al joc cooperatiu. És un esport que no aconsegueix bons resultats amb les individualitats, on aquestes no destaquen exageradament i que fomenta el joc en equip. Per poder jugar eficaçment s'han de fer tres tocs, això implica

que com a mínim dues persones de l'equip han de tocar la pilota abans de passar-la a l'equip rival. Aquesta característica és importantíssima perquè mentre en altres esports sempre poden destacar les individualitats, amb el voleibol això no pot passar perquè la individualitat no dóna resultats positius i l'ajuda del company és imprescindible per fer un joc divertit, vistós i on s'aconsegueixi l'objectiu.

Aquests dos motius, juntament amb el gran amor que li tinc a aquest esport per tot el que he pogut aprendre, han estat dues grans motivacions que m'han conduït a centrar-me en el desenvolupament del treball a través d'aquest esport.

3.3 Contextualització: la pràctica de l'esport en l'àrea metropolitana

Tal i com he apuntat anteriorment, la pràctica del voleibol es pot realitzar tant dins del marc escolar com en clubs. L'oferta existent a l'àrea metropolitana de Barcelona s'ajusta a la demanda, ja que no és un esport molt conegut fet que determina que no es sigui molt sol·licitat per la gran majoria de la població. L'oferta a nivell escolar depèn de l'escola en la qual estigui l'infant i la tradició que tingui aquesta en potenciar el voleibol i fer-ne equips. D'altra banda l'oferta a nivell de clubs es limita a 6 en global, només tenim dos clubs a la ciutat de Barcelona mentre que en l'àrea metropolitana es disposa de quatre clubs més que tenen equips de les categories que estem treballant. La dificultat d'horaris que molt cops no són compaginables amb l'escola, el nombre elevat d'entrenaments a la setmana i també la poca comoditat que hi ha per arribar fins els pavellons dels clubs, en la majoria de casos, fa que suposi per la família del jugador un gran compromís i pel jugador alguna dificultat de cara a l'estudi.

Malgrat aquesta poca oferta és convenient centrar-se també en un aspecte que resulta vital i condiona la pràctica d'aquest esport i d'altres fora del marc específicament escolar, em refereixo a l'elevat cost econòmic que representa la pràctica esportiva per a les famílies. No podem deixar de tenir en compte la crisi econòmica per la qual estem travessant la qual dificulta en molts casos l'assoliment de les quotes que s'han de pagar. Com ja he comentat és important diferenciar entre l'esport a l'escola i en un club. L'esport escolar no suposa un gran pes econòmic per la família per dos motius, en primer lloc l'escola o l'AMPA es fa càrrec de moltes de les despeses econòmiques que suposa realitzar l'esport i en segon motiu, la fitxa esportiva que cal que es faci cada jugador no té un alt preu. És per això que ens fixem en l'esport a clubs que podem considerar de més "alt nivell". He disposat d'algunes dades econòmiques d'algun club, i tot i que no pot ser representatiu perquè no dispo de moltes dades per treure unes conclusions generals, sí que ens pot ser orientatiu. El cost econòmic que suposa per una família d'un jugador de categoria infantil i cadet de l'àrea metropolitana de Barcelona, al llarg de la temporada (setembre- juny) oscil·la entre els 330-380 €. Com veiem és un cost que considero molt elevat tenint en compte també en el moment actual en el qual ens trobem. És cert que certs clubs proporcionen ajudes a les famílies com ara descomptes si hi ha més d'un fill apuntat al club, diferents opcions de pagament etc. El voleibol és un esport poc practicat a nivell català i l'alt cost econòmic pot ser un factor que encara afavoreixi a aquesta poca popularitat davant la població.

4. Metodologia i organització

4.1 Fonamentació metodològica

Aquesta investigació és una recerca quantitativa perquè utilitzarem un instrument quantitatiu com és una escala. Passarem a un centenar de jugadors i jugadores de vòlei una escala de valors perquè l'omplin de forma completament anònima, això ens facilitarà extreure unes conclusions argumentades amb la teoria.

Des de 1817, amb els primers estudis sobre la mesura de les actituds de Marc Antoine Jullien, s'ha anat construint una cultura al voltant d'investigacions amb instruments quantitatius per conèixer i mesurar les actituds i els valors de certs sectors de la població (Bisquerra, 2004).

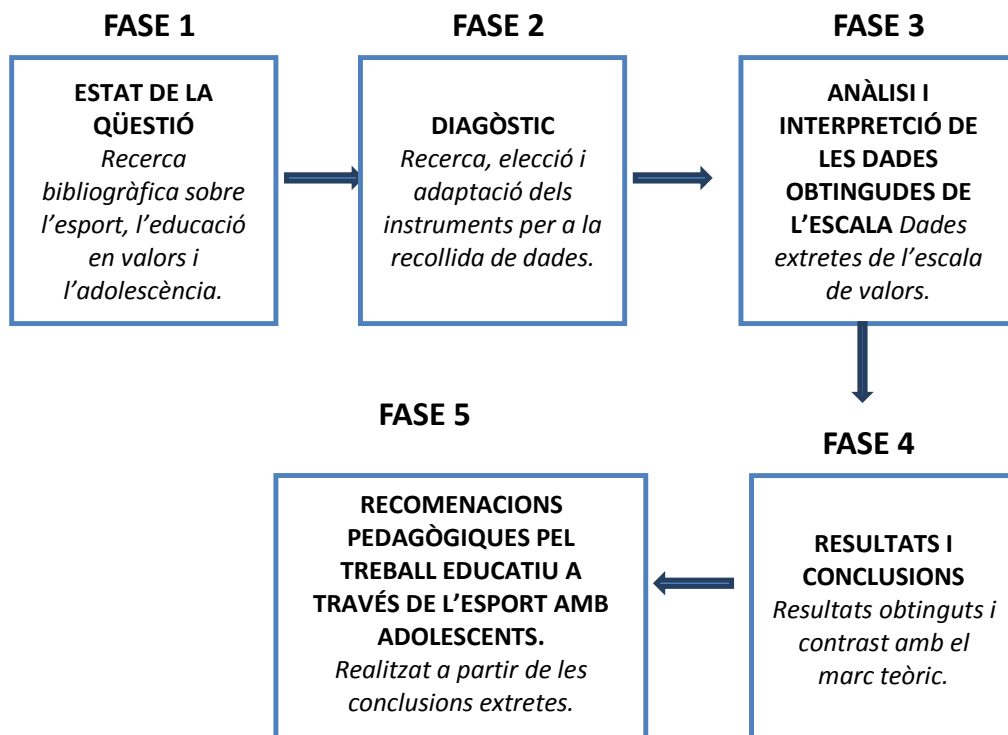
Seguint amb aquesta corrent, el nostre estudi es basarà en l'aplicació d'una escala de Valors que ens permetrà conèixer i mesurar dimensions que es posen en joc a l'hora de realitzar una pràctica esportiva. Aquesta escala la passarem a un centenar de jugadors adolescents que practiquen el voleibol amb la voluntat de saber què és el que pensen i el que més valoren a l'hora de realitzar aquesta activitat esportiva, per poder fer unes propostes educatives que els entrenadors podrien tenir en compte per potenciar el treball educatiu amb aquest col·lectiu a partir de l'esport.

4.2 Objectius i disseny de la investigació.

4.2.1 Objectius:

1. Realitzar un diagnòstic sobre la transmissió dels valors en la pràctica esportiva.
 - 1.1 Identificar els valors que es treballa a través de l'esport en equip.
 - 1.2 Aprofundir en la transferència dels valors a partir de la pràctica esportiva del voleibol.
2. Realitzar unes recomenacions sobre els beneficis de la pràctica esportiva pel foment i desenvolupament de valors

4.2.2 Disseny i fases de la investigació

Primera fase: L'estat de la qüestió

La primera fase de la realització del treball serà fer una recerca bibliogràfica amb l'objectiu d'indagar sobre l'evolució de l'educació en valors a través de l'esport, tant a partir d'articles, investigacions com de publicacions científiques. Farem una recerca qualitativa molt profunda per construir la part conceptual i també contextual del treball. En aquest punt també realitzaré una recerca d'instruments (qüestionaris, o escales) ja elaborats que ens permetin anar més enllà dels resultats quantitius obtinguts.

Segona fase: Diagnòstic

Per fer el diagnòstic de la situació que volem analitzar passarem unes escales de valors a jugadors i jugadores de voleibol de l'etapa de la E.S.O. Inicialment es va decidir buscar equips de nois i noies de la categoria cadet (3r i 4t de la ESO) per marcar unes franges d'edat dins de la pròpia adolescència. Però després de tenir dificultats per contactar amb un club que disposava de molts equips i veure que tenia la possibilitat de fer-ho també a nois i noies de la categoria infantil (1r i 2n ESO), vaig considerar que era millor ampliar l'edat i tenir informació de més edats

Tercera fase: Anàlisi i interpretació de les dades obtingudes de l'escala.

En aquesta fase analitzarem les dades que haguem extret de l'escala de valors comparant les dades en funció de diferents ítems. Amb l'ajuda del programa excel on s'introduiran les dades obtingudes de l'escala i es quantificaran amb la finalitat d'analitzar-los, així com també s'obtidran els valors pel disseny de les gràfiques que permetran visualitzar els resultats obtinguts a través de l'escala. Per tant la utilització

d'aquest programa ens permetrà organitzar i analitzar la informació recollida a partir de l'escala de valors.

Quarta fase: Resultats i Conclusions

En aquest punt de la recerca exposarem quins han estat els resultats que s'han extret després d'aplicar l'escala de valors i en traurem unes conclusions, contrastant-ho amb la informació recollida en el marc teòric.

Cinquena fase: Recomanacions pedagògiques pel treball educatiu a través de l'esport amb adolescents

Quan tinguem les conclusions realitzarem un manual de bones pràctiques que ajudin a fomentar el treball dels valors que haguem identificat que els joves donen més importància a l'hora de realitzar una pràctica esportiva, en aquest cas, el voleibol.

4.3 Tècniques de recollida de la informació

4.3.1 L'escala

Per tal d'aconseguir les dades quantitatives de l'estudi hem fet una recerca de qüestionaris que tinguin com a objectiu avaluar els valors durant la pràctica esportiva. Fent aquesta recerca vam trobar l'Escala més adequada pel nostre estudi, una que no només estava pensada per organitzar i avaluar els diferents valors dels esportistes, sinó que anava orientada explícitament a adolescents esportistes.

Una escala de valors té com a objectiu ordenar en forma de llista aquells valors i dimensions que engloba la pràctica esportiva els quals la persona li dóna més importància. Utilitzarem l'adaptació al català (SVQ-C) i al castellà (SVQ-E) de *Sports Values Questionnaire (SVQ, Lee, Withehead y Balchin, 2000)*. Aquesta escala es deriva

de dues escales prèvies de *Rockeach Value Survey (RVS, 1967)* i de *Schwartz Value Survey (SVS)* basat en l'anterior.

L'adaptació d'aquesta escala de valors l'ha realitzat el *Grup d'Estudis de Psicologia de l'Esport* de la *Universitat Autònoma de Barcelona*. Aquesta adaptació es va realitzar amb la voluntat d'avaluar els sistemes i les estructures de valors de que participen diferents poblacions relacionades amb l'esport dins l'estat espanyol. Una copia de cada model la podem trobar a l'annexa del treball.

Per tant nosaltres utilitzarem l'escala SVQ-C i SVQ-E, un instrument que recull les puntuacions en referència a 18 valors avaluats mitjançant escales de set punts (des del -1, oposat al que creiem, fins al 5, extremadament important per mi). Cada noi havia d'encerclar el número que més s'aproximés a les seves opinions, puntuant des del -1 quan no considerava aquell valor important per a ell, fins el 5 quan era un dels valors que més importància li donava. Els divuit valors que sortien a la llista són els següents: diversió, assoliment personal, esportivitat, justícia, ajut, acceptació, millora, obediència, cohesió d'equip, compromís, excitació, forma física i salut, autorealització, agradar, companyonia i conformitat. A continuació farem quatre ratlles del que significa cada valor posant-lo en relació a l'escala ajudant-nos del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'estudi catalans.

Autorealització: es refereix quan una persona assoleix el ple desenvolupament de les seves aspiracions i possibilitats.

Assoliment personal: quan una persona aconsegueix allò que s'ha proposat

Ajuda: donar un cop de mà a algú altre.

Agradar: en relació a l'escala, fa referència en la importància que li dóna la persona al

fet d'agradar al públic o a la resta de companys mentre realitza l'acció.

Acceptació: sentir-se acollit per la resta de jugadors de l'equip.

Cohesió d'equip: aquest valor fa referència a la unió de l'equip.

Companyonia: harmonia i solidaritat entre els companys.

Compromís: lligar-se i vincular-se a l'equip i a les responsabilitats que comporten.

Diversió: aquest valor fa referència a passar una estona amena i recreativa realitzant una activitat.

Emoció: agitació de l'ànim per una acció de plaer.

Esportivitat: aquest valor es refereix al conjunt d'exigències ètiques que ens basen en el reconeixement i el respecte de les regles del joc i de les relacions correctes amb l'adversari i una actitud digna davant la derrota i la victòria.

Forma física: aquest valor es refereix a tenir un bon estat de salut davant l'activitat esportiva.

Millora: evolucionar cap a una millora, passar d'un estat a un altre millor.

4.3.2 Objectius de l'escala

Aquesta escala no té només per objectiu mesurar els valors que hi ha en els joves esportistes sinó que també avalua l'estructura d'aquests valors o les prioritats del sistema de valors dels esportistes juvenils. Deixant a banda els objectius de l'escala, aquesta té uns objectius també de cara el treball, amb els resultats obtinguts es pretén saber quins són els valors que més valoren els jugadors adolescents, quins no ho són i

saber-ne les prioritats. El model de l'escala el podem trobar als annexos del treball, tant la versió al català com al castellà.

4.4 Característiques de la mostra, entrada a l'escenari i recollida d'informació.

	ENTITAT	CATEGORIA	SEXE	Nº JUGADORS
CLUB	CLUB VOLEIBOL SANT BOI	INFANTIL	FEMENÍ	9
		CADET	FEMENÍ	11
		CADET	MASCULÍ	10
	ASSOCIACIÓ ESPORTIVA MOLINS DE REI	CADET "A"	FEMENÍ	12
		CADET "B"	FEMENÍ	9
	ESCOLA	AULA ESCOLA EUROPEA	INFANTIL	MIXTA
CADET			FEMENÍ	8
INSTITUT MONTSERRAT		INFANTIL	FEMENÍ	13
		CADET	FEMENÍ	16

La mostra per realitzar l'escala han estat nois i noies esportistes que formin part d'un equip de vòlei i que es trobin a la ESO (12-16 anys). Hem passat el qüestionari a 100 jugadors i jugadores (84 noies i 16 nois).

Per tal de trobar aquests jugadors ens hem postat en contacte amb diferents clubs i escoles que tenen equips de categories infantils i cadets.

Hi ha nou equips organitzats en quatre entitats diferents. Tenim del club Voleibol Sant Boi, un equip infantil i un cadet femení, un cadet masculí i tots juguen a la primera divisió catalana de les seves respectives categories.

L'altre club on hem pogut passar l'escala és l'AE. Molins, en aquest club tenim dos equips cadets que juguen ambdós a segona divisió catalana.

La resta d'equips formen part de dues escoles. De l'escola Aula Escola Europea, situada al barri de Pedralbes, hem pogut passar les escales al seu equip infantil mixta i el cadet femení, ambdós equips juguen a lliga escolar (Consell Escolar de l'Esport de Barcelona).

Per últim tenim dos equips femenins de l'Institut Montserrat, situat al barri de Sant Gervasi de Barcelona, d'aquesta escola tenim un equip cadet femení i un infantil femení, els dos equips juguen també a la lliga escolar.

Un cop posats en contacte amb tots els equips i acordat dia per realitzar l'escala, es tracta de reunir a tots els membres de l'equip i presentar-los les idees generals del meu treball i de quina manera demano la seva col·laboració. És important llegir amb ells l'escala per si sorgeixen dubtes i poder-los resoldre abans de que responguin.

- Voleibol: un esport majoritàriament femení.

A l'hora de cercar equips per passar l'escala de valors veig com hi ha una gran dificultat per trobar equips masculins per enriquir més la recollida d'informació. Considero interessant poder fer una comparativa entre allò que opinen les jugadores i allò que opinen els jugadors, però malgrat la meva intenció només he pogut comptar amb 16 nois, suposant només el 16% dels enquestats. Tot i aquesta dificultat considero adequat comparar la opinió de cada sexe tot i que la masculina no pot ser tant representativa com la femenina, però ens pot donar una petita aproximació.

D'altra banda m'he interessat quin pes econòmic suposa per una família tenir al seu fill adolescent practicant aquest esport. És important diferenciar entre l'esport a l'escola i en un club, l'esport escolar disposa de baixes quotes pel jugador ja que la fitxa esportiva no suposa un gran pes i les despeses econòmiques van a càrrec normalment de l'escola o l'AMPA. És per això que ens fixem en l'esport a clubs que podem considerar de més "alt nivell". He disposat d'algunes dades econòmiques d'algun club, i tot i que no pot ser representatiu perquè no dispo de moltes dades per treure unes conclusions generals, sí que ens pot ser orientatiu. El cost econòmic que suposa per una família d'un jugador de categoria infantil i cadet de l'àrea metropolitana de Barcelona, al llarg de la temporada (setembre- juny) oscil·la entre els 330-380€. Com veiem és un cost que considero molt elevat tenint en compte també en el moment actual en el qual ens trobem. És cert que certs clubs proporcionen ajudes a les famílies com ara descomptes si hi ha més d'un fill apuntat al club, diferents opcions de pagament etc. El voleibol és un esport poc practicat a nivell català i l'alt cost econòmic pot ser un factor que encara afavoreixi a aquesta poca popularitat davant la població.

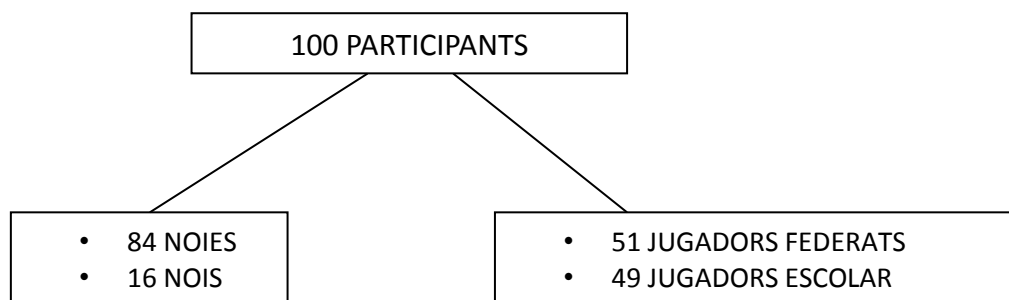
4.5 Anàlisi de dades obtingudes a l'escala

Per realitzar aquest anàlisi utilitzarem el programa excel que m'ha ajudat a realitzar els càlculs finals dels qüestionaris. Tal i com extraiem de la pàgina oficial d'aquest programa que s'adjunta a l'annex, disposa d'unes avantatges. L'excel permet importar, organitzar i explorar dades amb fulls de càlculs. També ens permet crear gràfics de qualitat a partir dels anàlisis de les dades, així com també poder crear i treballar amb taules. Aquestes són algunes de les característiques que fan que l'ús d'aquest programa sigui senzill i complert per la nostra investigació.

Inicialment he realitzat un buidatge manual de cada una de les escales. Els resultats d'aquest buidatge els he traslladat al programa excel, tot seguit he fet els càlculs corresponents i finalment, amb l'ajuda del programa, he pogut realitzar les gràfiques de cadascun dels ítems. Així mateix he realitzat altres gràfiques d'aquells resultats que han sigut més significatius, com per exemple: tipus d'institució esportiva, sexe...

Sobre les 16 dimensions inicials ens hem quedat amb 13 ja que he considerat adequat excloure'n algunes per fer l'anàlisi de les dades. He eliminat *conformitat, justícia i obediència* perquè els jugadors i jugadores em van mostrar la seva incertesa a l'hora d'entendre aquests ítems i hi havia massa diversitat d'opinions que podrien tergiversar els resultats.

Tenim un total de 100 participants, 16 dels quals són nois i 84 són noies. De tots aquests jugadors, 51 juguen en un club i per tant juguen a nivell federat mentre que 49 juguen a la lliga escolar amb l'equip de la seva escola.

5. Resultats

A continuació s'explicarà l'anàlisi de cada un dels ítems que sortien a l'escala de valors. per facilitar-ne la lectura tot seguit s'exposa el quadre les dimensions que es posen en joc a l'hora de realitzar una practica esportiva. En el següent requadre explicitem les diferents dimensions, així com una breu definició de cada una d'elles:

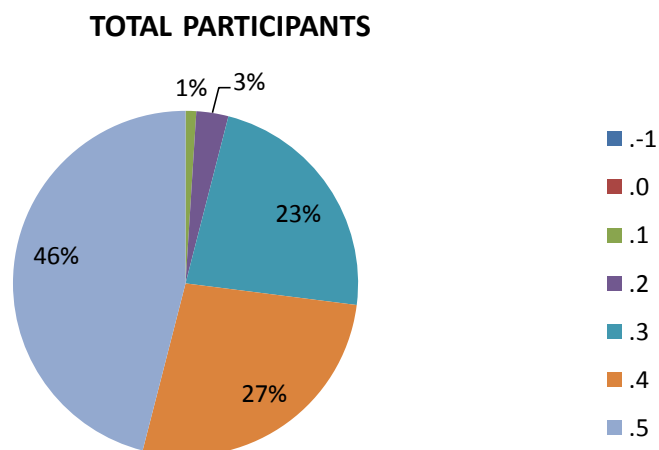
DIMENSIONES DE L'ESCALA	DEFINICIÓ DE CADASCUNA DE LES DIMENSIONS
Assoliment personal	Quan una persona aconsegueix allò que s'ha proposat.
Acceptació	Sentir-se acollit per la resta de jugadors de l'equip.
Agradar	Importància que li dóna la persona al fet d'agradar al públic o a la resta de companys mentre realitza l'acció.
Ajudar	Donar un cop de mà als companys.
Autorealització	Quan s'assoleix el ple desenvolupament de les aspiracions i possibilitats.
Cohesió d'equip	Unió de l'equip.
Companyonia	Harmonia i solidaritat entre els companys.
Compromís	Lligar-se i vincular-se a l'equip i a les responsabilitats que comporten.
Diversió	Passar una estona amena i recreativa realitzant una activitat.
Emoció	Agitació de l'ànim per una acció de plaer.
Esportivitat	Conjunt d'exigències ètiques que ens basen en el reconeixement i el respecte de les regles del joc i de les

	relacions correctes amb l'adversari i una actitud digna davant la derrota i la victòria.
Forma física	Bon estat de salut davant l'activitat esportiva.
Millora	Evolucionar cap a una millora, passar d'un estat a un altre millor.

Per tal de fer l'anàlisi dels resultats obtinguts a continuació analitzaré cada una de les dimensions. Cal recordar que cada dimensió es pot puntuar des del -1 fins el 5, sent el -1 allò contrari a les nostres opinions i el 5 allò que és extremadament important per a nosaltres.

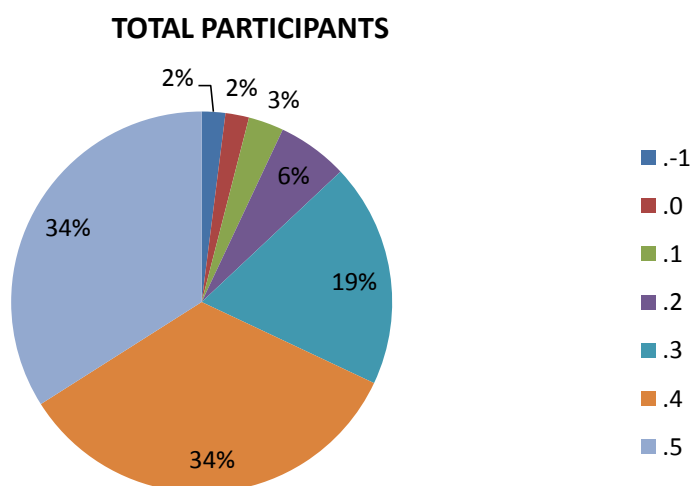
- **Assoliment personal:**

Pràcticament tots els jugadors consideren de vital importància aconseguir els seus avenços amb aquest esport i veure com assoleixen allò que es marquen, és per això que el 73% dels jugadors ho mostren puntuant aquest valor amb les valoracions més altes (ítem 4 i 5).

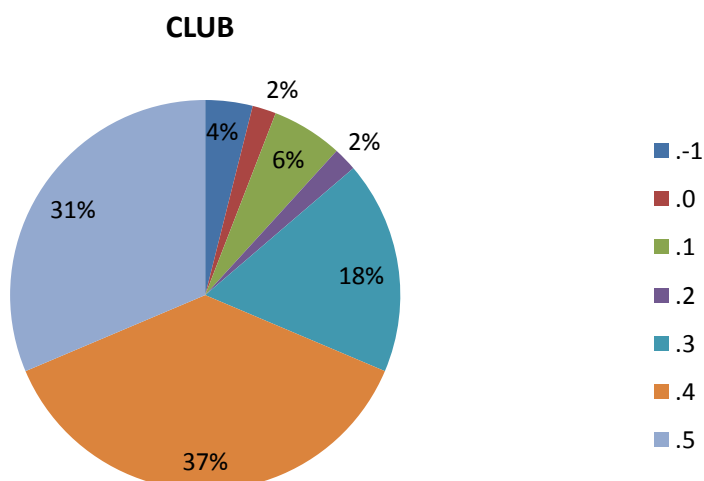

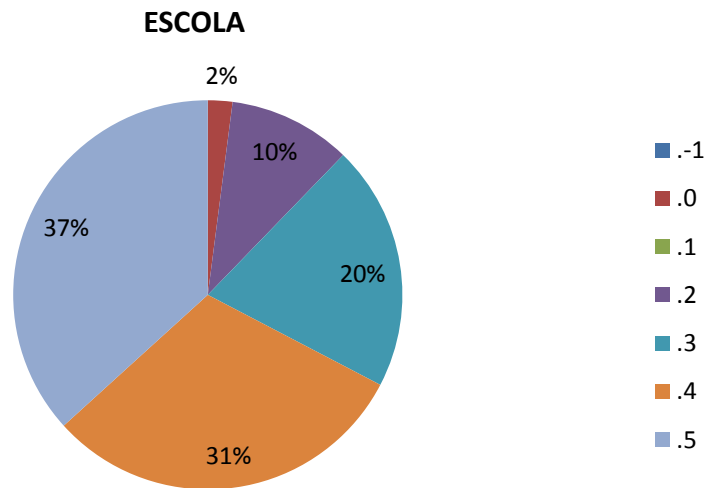
- **Ajuda:**

Més de la meitat dels jugadors (64% ítem 4 i 5) creuen que és molt important l'ajuda que poden oferir als companys de l'equip al mateix temps que també consideren positivament rebre aquesta ajuda.

Malgrat aquesta observació a nivell global és interessant veure com en aquest cas hi ha una petita variació respecte el global si realitzes l'esport a l'escola o en un club. Tot i que segueix sent la majoria de jugadors que valoren de forma positiva l'ajuda als companys de l'equip, trobem com per part dels jugadors dels clubs hi ha més diversitat d'opinions. Una petita part dels jugadors aquesta dimensió no la consideren gaire important i la valoren amb les puntuacions més baixes(14% ítems -1, 0, 1 i 2)

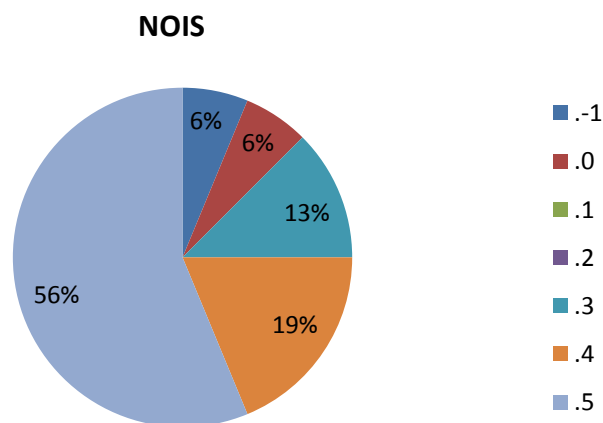

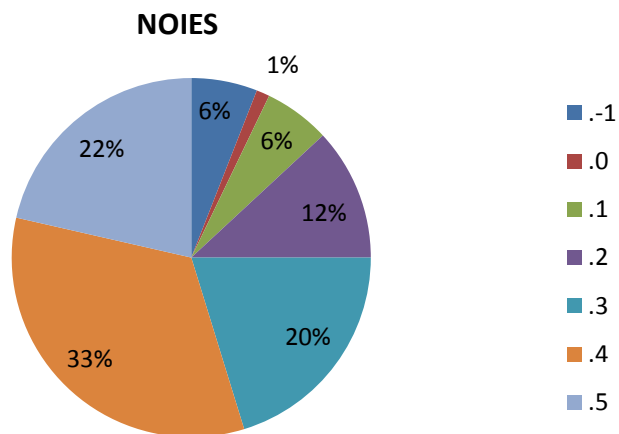

- **Agradar:**

Aquesta dimensió es refereix a la importància que els adolescents donen al fet d'agradar al públic o als companys de l'equip en el moment que estan realitzant l'activitat esportiva.

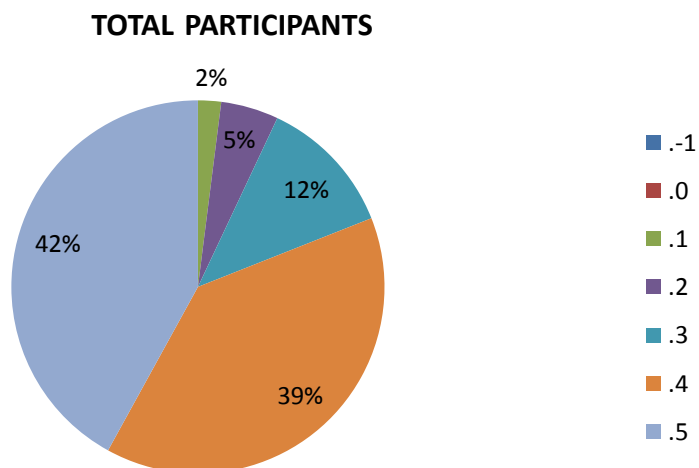
Tot i que la mostra masculina no es representativa és interessant veure la gran diferència que han tingut a l'hora de valorar-ho els nois i les noies. Mentre aproximadament una quarta part de les noies(22%) consideren l'aspecte d'agradar al públic com un element extremadament important per a elles, són més de la meitat dels nois (56%) que ho puntuen així.

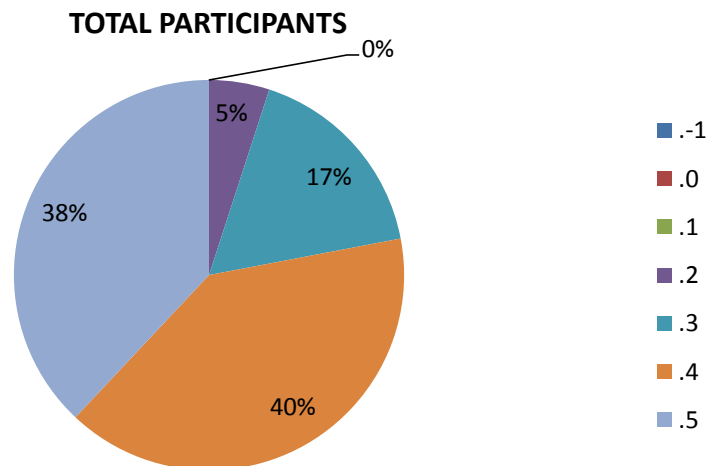
- Acceptació:

Veiem com la majoria dels jugadors i jugadores enquestats (81% ítem 4 i 5) consideren que és molt important per a ells sentir-se acceptats i còmodes dins del grup de companys i companyes, no hi ha diferències d'opinions ni en funció del sexe del jugador ni tampoc hi ha entre membres de clubs i escoles.

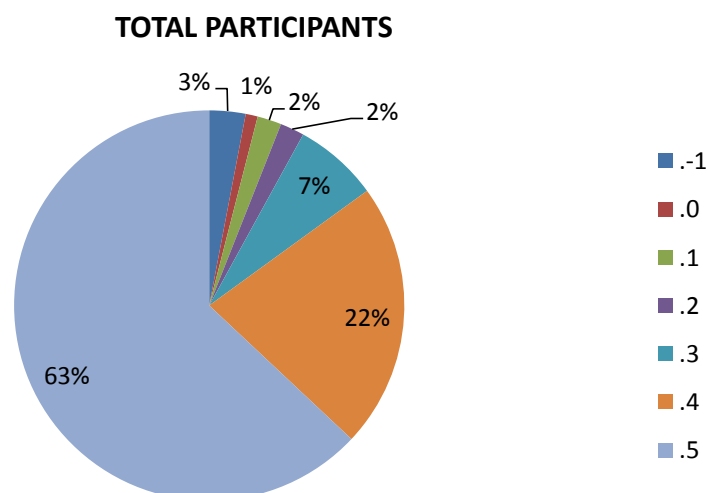
- **Autorealització:**

La majoria dels participants que han realitzat l'escala consideren que sentir-se realitzat fent aquest esport és de vital importància per a ells i per això que el 95% d'ells ho valoren amb les tres xifres més elevades (ítem 3, 4 i 5)

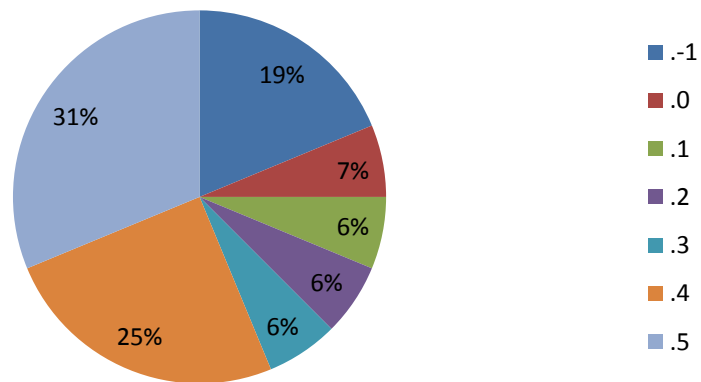
- **Cohesió d'equip:**

Més de la meitat dels jugadors (63%) creuen que és important a l'hora de realitzar l'activitat esportiva tenir un bon clima de treball dins l'equip, consideren que la unió de tots els membres és un element clau a l'hora de formar part d'un equip.

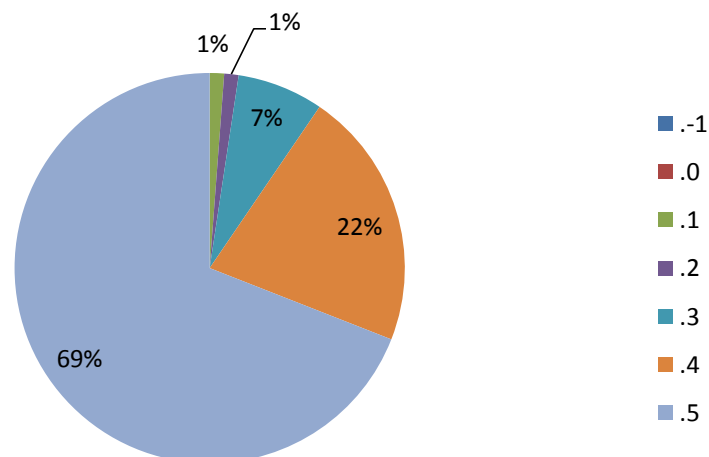

Malgrat això, i tot i com s'ha comentat abans la mostra masculina representativa, considero adient assenyalar les diferències que s'han trobat a l'hora d'analitzar aquesta dimensió en funció del sexe. Les noies (81%) valoren molt positivament la cohesió de l'equip mentre que trobem més diversitat d'opinions en els nois. Els nois divideixen la seva opinió en dos grups clars, la meitat dels enquestats estan d'acord amb les noies mentre que l'altra meitat no donen importància a aquesta unió. És interessant anotar que pràcticament una quarta part (19%) encerclen la puntuació més baixa d'aquest valor.

NOIS

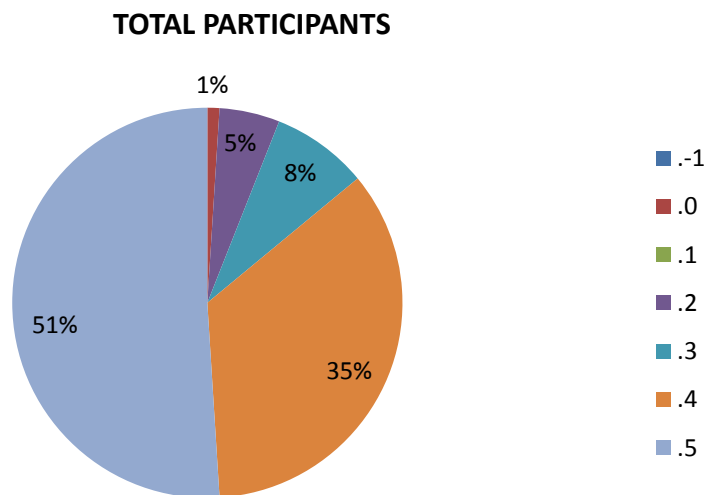

NOIES

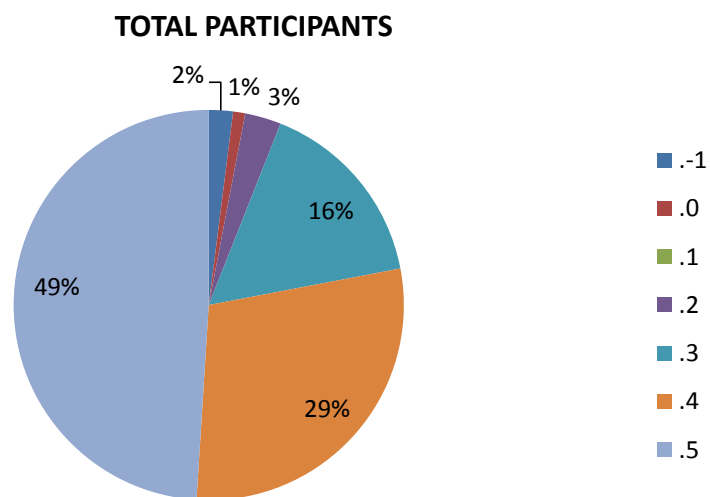
- **Companyonia:**

Un dels valors que es considera primordial a la societat actual és la solidaritat amb les altres persones amb les quals convivim. Seguint aquesta idea, la meitat dels participants (51%) valoren que la solidaritat amb el company és d'extremada importància per a ells a l'hora de formar part d'un equip de voleibol i són la gran majoria (86% ítem 4 i 5) que ho valoren amb les dues puntuacions més elevades.

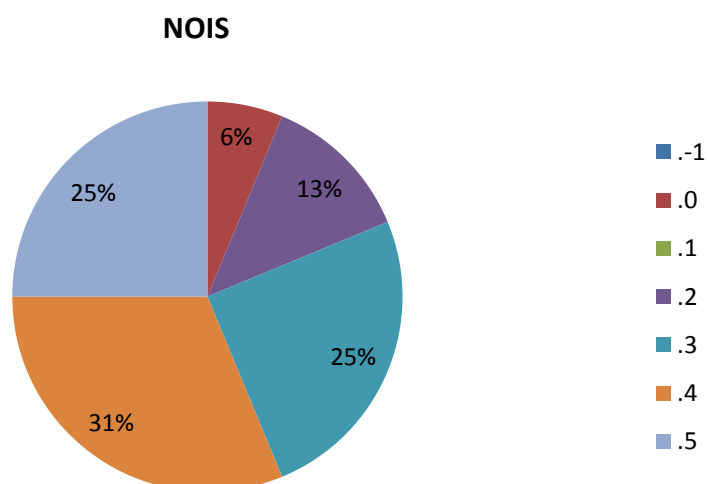

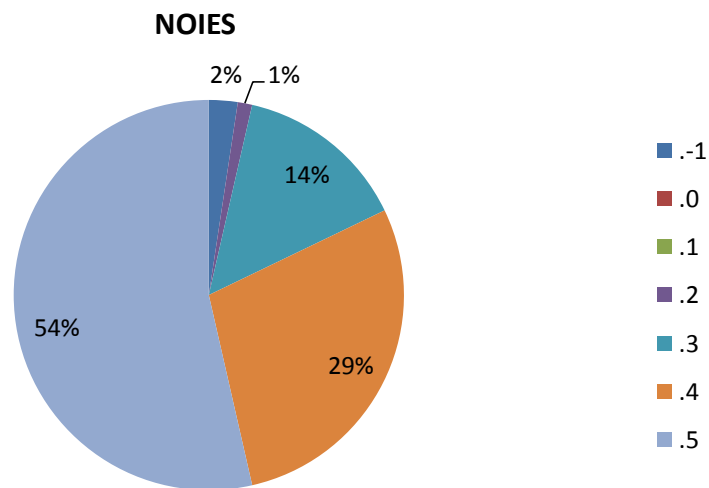
- **Compromís:**

Al entrar a formar part d'un equip es crea un lligam per part del jugador i l'equip, un lligam que comporta certes obligacions (assistir als entrenaments, assistir als partits etc). El nivell de compliment d'aquestes obligacions depèn del compromís que hagi adoptat. A nivell global la meitat dels jugadors (49%) consideren que per formar part d'un equip és extremadament important tenir un compromís elevat amb aquest.

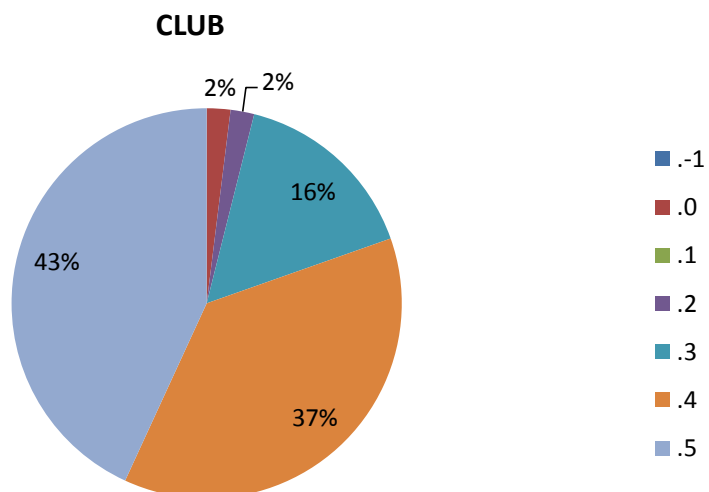

Malgrat el que s'ha dit anteriorment, trobem grans diferències entre els nois i les noies, mentre que la meitat de les noies ho creuen extremadament important només la quarta part dels nois opina al mateix.

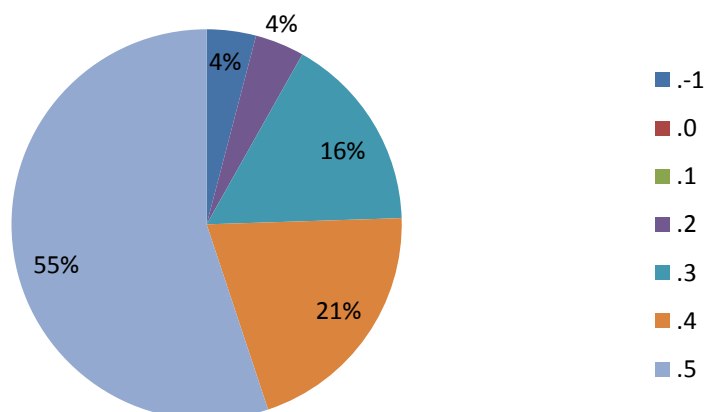

Un altre fet interessant a destacar és que no hi ha diferència d'opinions entre els jugadors d'una escola i aquells que juguen a nivell federat (43%). Aquest fet és interessant perquè sempre s'ha dit que des dels clubs es demana més compromís pels jugadors (assistència constant, més dies d'entrenaments, llargs desplaçaments...) i veiem com pels nois i noies adolescents no depenen la seva opinió del lloc on realitzin l'esport. Consideren que el compromís que agafes a l'hora de formar part d'un equip és important tant sigui un equip d'una escola com un equip d'un club.

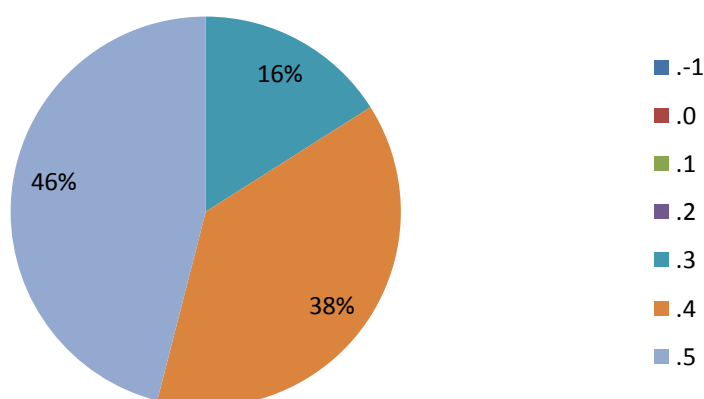
ESCOLA

- Diversió:

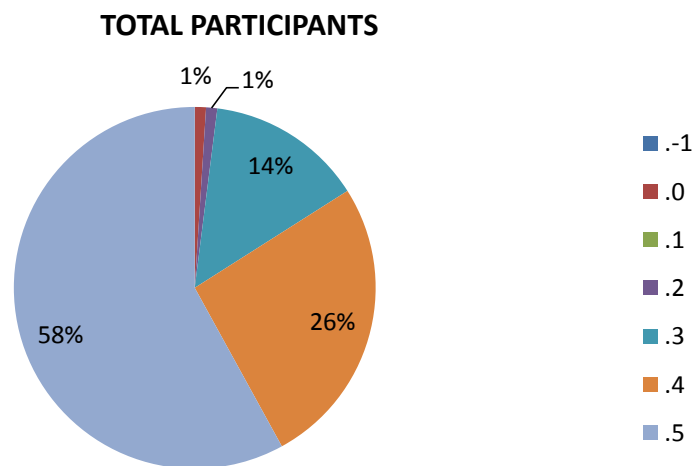
Tota persona busca activitats dins del seu dia a dia per divertir-se, un espai on pugui dedicar una estona per l'oci i el plaer. Amb aquesta dimensió volem veure si pels jugadors realitzar aquest esport suposa un espai de diversió o no. La meitat dels jugadors i jugadores consideren extremadament important per a la seva pràctica esportiva divertir-se, mentre que són tots els participants que ho consideren important ja que ho puntuen amb les tres xifres més altes (100% ítems 3, 4 i 5)

TOTAL PARTICIPANTS

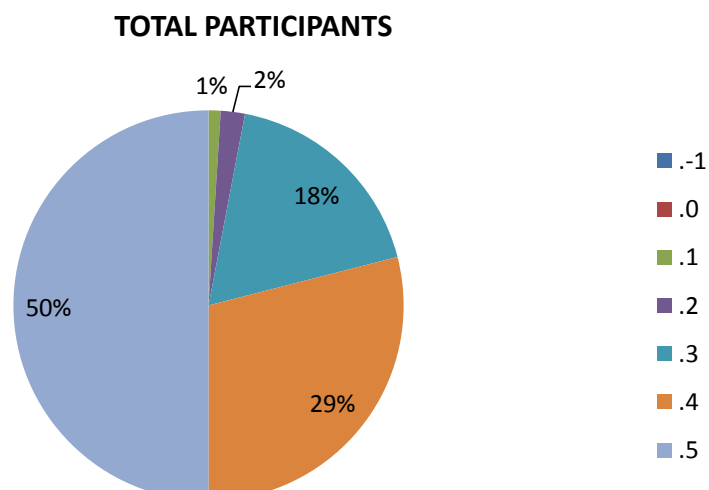
- Emoció

En la valoració d'aquesta dimensió no trobem variacions en funció dels diferents ítems seleccionats i podem fer una valoració general de tots els participants. Són més de la meitat (58%) que consideren que la sensació d'emoció i excitació que experimenten quan practiquen aquest esport és un dels aspectes que consideren extremadament important per a ells.

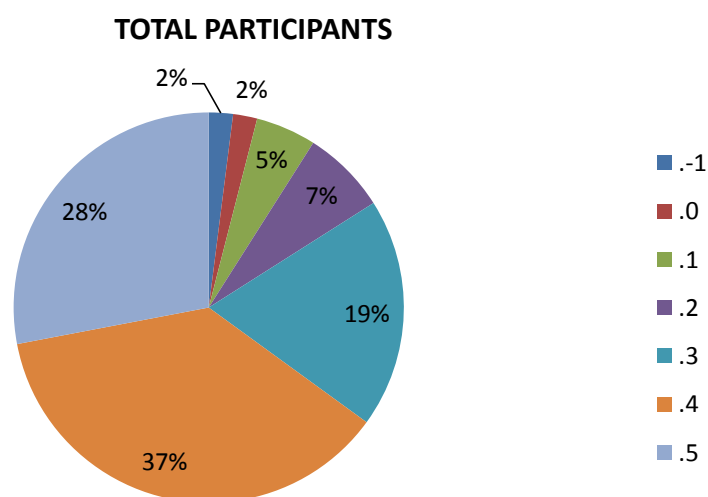
- Esportivitat:

La majoria dels jugadors (79%) creuen que és molt important el respecte a l'adversari, a les normes del joc i tot el que comporta la competició, no hi ha diferències importants entre jugadors de diferents sexes ni tampoc diferències en funció del lloc on realitzin l'esport.

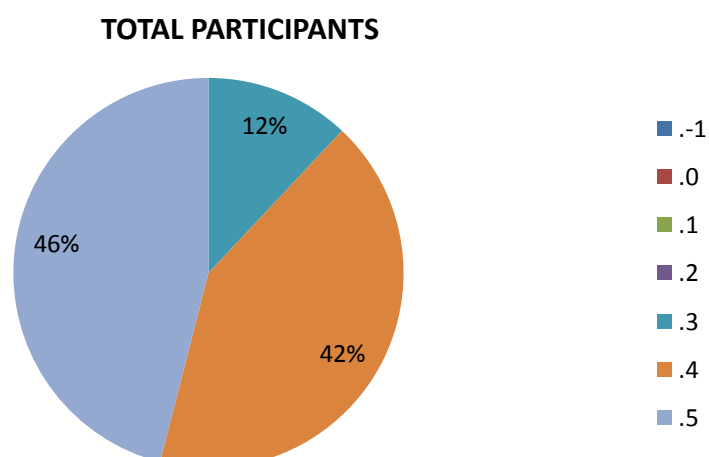
- **Forma física:**

Hi ha gran varietat d'opinions respecta la importància que li donen als participants a la forma física, l'estat de salut, com a fet determinant de realitzar aquest esport. Malgrat la diversitat d'opinions que hi ha a l'hora de valorar aquesta dimensió, la meitat dels jugadors (55% ítem 4 i 5) sí que ho consideren força important, mentre que una petita part (16% ítem -1, 0, 1 i 2) que no atorguen importància a la forma física a l'hora de realitzar aquest esport.

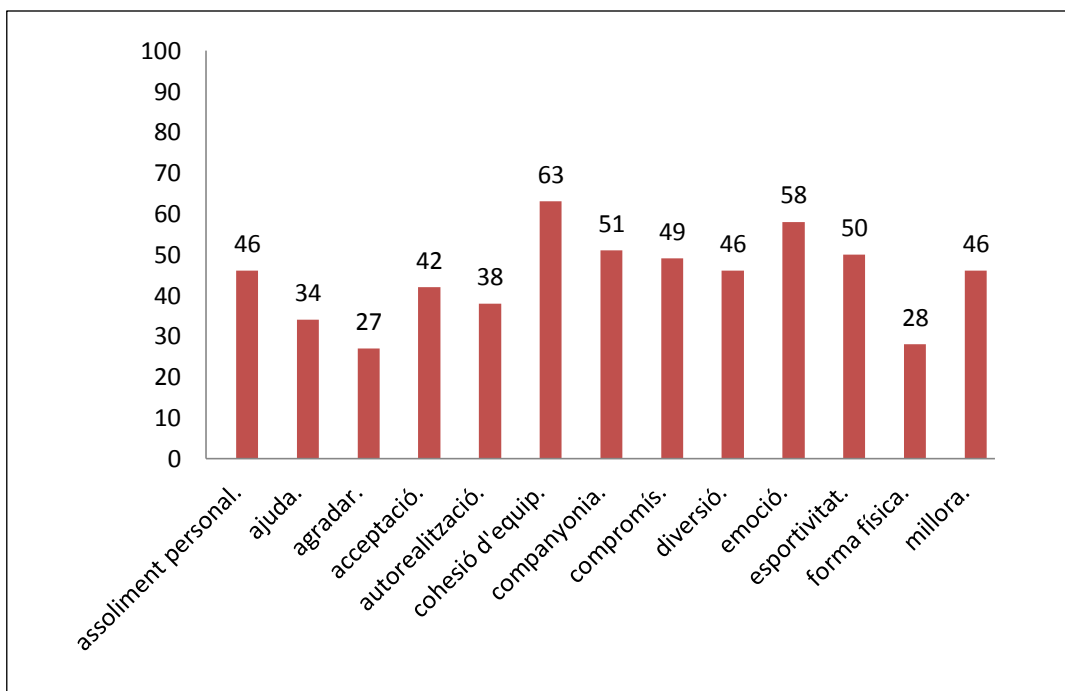
- **Millora:**

Tots els jugador donen força importància a la millora que poden realitzar a mesura que practiquen aquest esport. No hi ha diferències entre els ítems tractats i podem treure les valoracions generals, veiem com pràcticament la meitat (46%) ho creuen extremadament important per a ells veure una millora.

Per tenir una visió més global de l'opinió dels jugadors i jugadores s'ha fet un gràfic amb columnes. En aquest gràfic surten totes les dimensions tractades i mostren la quantitat de nois i noies que consideren cada dimensió com a extremadament important per a ells. Realitzar aquestes columnes ens ajuda a fer una visió general que ens permetrà al següent apartat realitzar unes conclusions.

En el gràfic es veu com les dues dimensions que els nois consideren més importants per a ells és en primer lloc, la cohesió de l'equip (63%) i l'emoció que senten al realitzar l'esport (58%).

6. Conclusions

Un cop s'ha fet l'anàlisi de les dades que s'han obtingut després de fer les escales, un cop s'han extret uns resultats, toca el millor moment de la investigació. És el moment de veure si tot allò que hem investigat concorda amb la indagació bibliogràfica que vam fer a l'inici del treball. És el moment de relacionar les dades que hem obtingut de l'estudi quantitatiu amb allò que ens diuen autors que han treballat la mateixa temàtica.

En aquest punt mirarem què és el que pensen els esportistes adolescents i si les seves idees són les que concorden amb el marc conceptual. D'altra banda també farem unes recomanacions pedagògiques per a entrenadors que dirigeixin equips amb membres adolescents, uns aspectes que es recomana que tinguin en compte per poder acompanyar millor aquests adolescents en el seu procés de creació de la seva identitat i la construcció de valors.

Tal i com assegurava Amigó (2004) durant l'adolescència el nucli central de les relacions dels nois i noies és el seu grup d'iguals. S'assegura que formar part d'un equip potencia aquestes relacions i aquesta idea la podem corroborar després de realitzar la recerca quantitativa. De totes les dimensions que es posen en pràctica durant l'activitat esportiva, la que més han valorat els 100 jugadors participants ha estat la cohesió de l'equip. **La unió de tots els membres de l'equip és un element indispensable per a ells.**

Seguint amb el plantejament de l'autor, durant aquesta edat l'activitat preferida dels nois és la pràctica esportiva, i tot i que no s'ha fet un estudi sobre l'ocupació del seu temps lliure, sí es pot concloure la **gran importància que donen els adolescents a divertir-se i sentir emoció a l'hora de realitzar aquesta activitat.**

Les relacions interpersonals que es generen en aquest àmbit, tal i com explica Almenara(2010), és un context que genera moltes oportunitats per treballar qualitats personals dels nois, com ara l'autoestima i l'autoimatge, al mateix temps que es poden treballar qualitats socials, com la cooperació i la solidaritat amb el company. La gran importància que té el grup d'iguals fa que **sentir-se'n acceptat augmenti l'autoestima**

dels nois (Amigó, 2004) i després d'analitzar les escales veiem com aquesta dimensió és importantíssima per als nois a l'hora de formar part d'un equip.

Com s'ha anat comentat, l'adolescència és un procés marcat per les inseguretats del noi i la noia, inseguretats que la pràctica esportiva pot anar treballant amb el jugador.

Tal i com ens diu Cruz (2001) per millorar l'autoestima i confiança del noi, a més a més de sentir-se part del grup, és molt important que aconsegueixi progressivament els seus objectius personals. Aquesta afirmació la corroborem després de veure que els participants de la investigació consideren que **l'assoliment personal dels objectius que van realitzant durant la seva pràctica esportiva al mateix temps que la millora, són dimensions molt importants per a ells dins l'esport.**

Fins ara hem parlat sobre les qualitats personals que poden desenvolupar els nois a l'hora de realitzar un esport, però com ja s'ha dit, també hi ha qualitats socials. La solidaritat amb el company és un element clau de la pràctica d'aquest esport i els jugadors hi estan d'acord: **la companyonia és un element important per a ells.** D'altra banda, al ser una activitat competitiva és important treballar les regles del joc i el joc net amb tots els jugadors. Aquesta importància també la consideren els adolescents i creuen que **l'esportivitat és un element indispensable per a la pràctica d'aquest esport.**

A l'inici del treball ens vam fer unes qüestions a les quals volíem donar resposta durant la investigació. Les qüestions que ens vam fer són les següents: *Com són els adolescents i per què l'esport és important per a ells? Quins valors pot transmetre el voleibol? Com podem treballar l'educació en valors a partir de la pràctica esportiva?*

Partint de la recerca bibliogràfica que s'ha realitzat i l'estudi quantitatiu que s'ha dut a terme s'han pogut anar responent al llarg del treball. Algunes respostes les trobem en el marc conceptual quan plantejem què és l'adolescència i com és l'activitat esportiva per a ells, com també per què la pràctica esportiva pot ser una bona eina d'intervenció pedagògica. Des de l'educació social podem considerar amb el treball amb els adolescents, realitzar una pràctica esportiva. L'esport pot ser una eina educativa molt potent pels educadors que ajudarà a treballar valors i actituds dels nois, al mateix

temps que ajudarà a la configuració de la seva identitat i al seu desenvolupament integral.

Gràcies a la participació dels jugadors hem pogut indagar quins són els seus interessos a l'hora de practicar un esport d'equip, el voleibol, i les dimensions a les quals ells donen més importància, elements que ens poden ser de gran ajuda a l'hora de treballar com a educadors amb aquest col·lectiu.

- **Recomanacions per als entrenadors**

Aquest punt engloba unes recomanacions per tots els entrenadors dels equips de les diferents escoles i clubs que han participat omplint l'escala de valors. És important que els entrenadors que treballen dia a dia amb adolescents esportistes tinguin en compte primer de tot que tenen una feina educativa. La riquesa del context on es realitza l'esport és un element que s'ha de tenir molt present per poder treballar amb ells i ajudar-los en la configuració de la seva identitat i la construcció del seus valors.

Un cop l'entrenador és conscient del gran potencial que té l'estona que comparteix amb aquests nois i noies, la seva intervenció serà més efectiva si pot tenir en compte els resultats que hem pogut extreure de les escales. És important saber què és el que motiva als nois i a què li donen importància, per saber quines dimensions calen reforçar i quines cal començar a treballar perquè es desenvolupin.

Sabent la importància que té per a ells sentir-se a gust i acceptats per la resta de membres de l'equip, considero que és important que l'entrenador vagi oxigenant l'ambient de l'equip i vagi treballant perquè cada dia estigui més unit, al mateix temps que fomenta durant la pràctica la relació entre els jugadors de manera cooperativa i solidària.

Per últim considero important que l'entrenador sigui conscient del nivell esportiu que té cada jugador per poder realitzar exercicis al llarg de la temporada en els quals tots els jugadors puguin veure els progressos que van fent. És important anar destacant tots els seu avenços i també que ells en puguin ser conscients.

Considero que si tot això es té en compte a l'hora de dirigir un equip d'aquestes característiques s'aconseguirà, per una banda, ajudar al desenvolupament integral dels adolescents i, per l'altra, fomentar una relació saludable dels adolescents amb la pràctica esportiva.

7. Línies de futur i limitacions

Aquest treball pretén donar unes recomanacions pedagògiques als entrenadors de voleibol que porten equips de nois i noies adolescents. Aquestes recomanacions venen subjectes a un estudi previ de què pensen els jugadors al voltant d'uns certs valors i dimensions que comporta la pràctica esportiva. Aquest estudi també és de gran importància per tots aquells professionals de l'educació social que treballin amb nois i noies adolescents. El treball amb aquest col·lectiu sempre suposa unes dificultats concretes per les característiques i moment vital que estan vivint. La pràctica esportiva amb ells genera un context molt ric per treballar el desenvolupament de valors i la configuració de la identitat d'aquests nois.

De cara al futur seria molt interessant poder ampliar aquesta recerca per poder crear una guia de treball que fos d'ajuda als entrenadors o mestres d'educació física que treballen amb nois i noies adolescents. Considero que és important ampliar estudis d'aquest àmbit i considerar que l'esport és un mitjà molt potent pel foment i el desenvolupament dels valors. Crec que tot plegat ho ha de tenir en compte l'educació social.

Pel que fa al desenvolupament del treball s'han tingut algunes complicacions. Degut al poc temps que s'ha disposat s'han hagut de reduir totes les tècniques de recollida d'informació que havíem planificat. Per fer un treball més complex es volia fer un grup de discussió amb alguns nois i noies que han participat en aquest treball. No s'ha disposat del suficient temps per fer que aquest grup de discussió tal i com es pretenia. Malgrat això, amb els resultats obtinguts de l'escala s'ha pogut fer un treball força complet i de cara el futur sempre hi ha l'opció d'ampliar-lo formant aquest grup i profunditzant tota la temàtica.

8. L'ètica del TFG

Per realitzar aquest apartat s'ha consultat el llibre del *El trabajo de fin de grado. Guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores*, Ferrer, V., Carmona, M. , Soria, V. (2013).

A l'hora de realitzar aquest Treball de Final de Grau hem tingut en compte tres principis que han anat guiant la nostra recerca. En primer lloc l'anonimat de tots els participants a l'hora de realitzar l'escala i el grup de discussió. També mantenim la confidencialitat dels resultats ja que només seran d'ús per aquesta investigació. Per últim assegurem la rigor que es tindrà al llarg del treball amb l'estudi de les dades i l'estudi conceptual.

9. Avaluació

Amb aquest apartat del treball es dóna punt i final a un aprenentatge que ha suposat la realització de la investigació. Al llarg del procés he tingut molts dubtes, moltes idees per explotar però moltes incerteses de com fer-ho.

És el primer treball d'investigació de gran nivell que he realitzat mai i això ho he notat molt a l'hora de poder estructurar el treball i sobretot les fases per les quals havia d'anar passant per aconseguir al meu objectiu final.

Des del primer moment he tingut clar quina seria la temàtica al voltant de la qual giraria al meu treball i això m'ha donat seguretat en moments en què tot començava a trontollar. Crec que l'aprenentatge més gran que m'enduc d'aquest treball és saber demanar ajuda quan es necessita i acceptar aquesta ajuda. Costa molt saber fins a on pot arribar un i acceptar que de vegades es necessita una petita empenta d'algú altre perquè poder seguir endavant. Trobar aquests moments per demanar ajuda a les tutores o bé recolzaments per part de les persones importants a la meua vida ha estat clau pel desenvolupament d'aquest treball.

És cert que he après a fer una recerca bibliogràfica, a fer cites d'autors i de frases, a realitzar un estudi quantitatiu i emprar una escala, a fer servir l'Excel i poder realitzar gràfics, a saber analitzar aquests gràfics i poder fer unes conclusions relacionant la teoria amb les dades obtingudes amb les escales... tot això és clar que suposa un aprenentatge intel·lectual importantíssim, però la lluita constant que he tingut per aconseguir realitzar el treball malgrat les situacions tant personals com acadèmiques que he anat vivint al llarg del curs escolar, i saber quan és el moment per deixar-se ajudar, és l'aprenentatge més significatiu que he tingut durant la realització del meu Treball de Final de Grau.

És cert que sempre es vol anar més enllà del resultats que s'obté, però estic molt orgullosa de la feina que he pogut realitzar i orgullosa també perquè aquest treball pot ser un punt de partida de cara al meu futur, un punt de partida per poder ampliar aquest estudi i fer-ne un recurs didàctic.

10. Bibliografia

Amigó, E. , González, J. , Barangé, J. , Durà, J. , Gallardet, J. , Puig, J., Casasa , J.M. , Ibáñez, M^a.E i Albert, S. (2004). *Adolescència i esport*. Barcelona: INDE

Almenara, J.C. , Fernández Tiran, J.C. y Morales, M.A. (2010). *Adolescencia y deporte: propuestas para un ocio saludable*. Barcelona: MAD

Bisquerra, R. (2004). *Metodología de la investigación educativa*. Madrid: Editorial La Muralla.

Cruz Feliu, J. , Valiente, L. y Torregrosa, M. (2001) Es perd el “fairplay” i l’esportivitat a l’esport en edat escolar? *Apunts, educació física i esport*, 64, 6-16.

Ferrer, V., Carmona, M. , Soria, V. (2013). *El trabajo de fin de grado. Guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores*. Madrid: McGraw-Hill

Fraile, A., Lopez, V.M., Ruiz, J. y Velázquez, C. (2008) *La resolución de conflictos en y a través de la educación física*. Barcelona: Graó.

Gil Madrona, P. (2006) Educar en valores a través de la práctica de juegos y deportes: elegancia en el talante, valores y actitudes asociados al deporte. *IDEA-La Mancha*, 152-159

Guelar, D. y Crispo,R. (2000) *Adolescencia y trastornos del comer*. Barcelona: Gedisa, S.A.

Heinemann, K. (2001) Els valors de l’esport. Una perspectiva sociològica. *Apunts, educació física i esport*, 64, 17-25.

Lopez, A.M^a. , Castro, C. (2007) *Adolescencia. Límites imprecisos*. Madrid: Alianza editorial.

Martí, E. , Onrubia, J. , Fierro, A., García-Milà, M. y De Gispert, I. (2005). *Psicología del desarrollo: el mundo del adolescente* (3^a ed). Barcelona: Horsori.

Moreno, A. (2006). *L’adolescència*. Barcelona: UOC.

Rodríguez Allen, A. (2000) *Adolescencia y deporte*. Oviedo: NOBEL

Ruiz Llamas, G. y Cabrera, D. (2004) Los valores en el deporte. *Revista de Educación*, 335, 9-19.

Torregrosa, M. y Lee, M. (2000) El estudio de los valores en la psicología del deporte. *Revista de Psicología del Deporte, Vol. 9*, 71-83.

Torregrosa, M. (2004) Contribuciones de los Agentes de Socialización al Juego Limpio y a la Deportividad. *Grup d'estudis de Psicologia de l'esport (GEPE) i Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)*

Torregrosa, M. y Cruz, J. (2009) Entusiastas, aficionados y espectadores: sus valores, motivaciones y compromisos. *Cultura CCD, 4*, 149-157.

<http://office.microsoft.com/es-es/excel-help/las-diez-ventajas-principales-de-microsoft-office-excel-2007-HA010164179.aspx> (CONSULTA: 25 DE MAIG DEL 2013)

ANNEXOS

11.1 Cartes clubs

Benvolguts,

Sóc la Laura Arnal Herrero estudiant d'últim curs d'Educació Social. Estic realitzant el meu Treball de Final de Grau sobre l'educació en valors titulat: *El voleibol com a eina educativa durant l'adolescència*. Em poso en contacte amb vostès per demanar la participació dels seus esportistes de la categoria Cadet (masculins i femenins) per passar-los-hi una escala de valors per tal de fer l'estudi quantitatiu del meu treball. Es tracta d'un qüestionari (Sports Values Questionnaire (SVQ) adaptat al català i el castellà) en aquests els nois rebran un llistat de 17 valors i hauran de puntuar-los del -1 (oposat a les seves creences) fins el 5 (extremadament important per ells). Serà un qüestionari totalment anònim.

Agrairia la vostra participació com a *club o escola* dels següents equips:

11.2 Sports values questionnaire adaptat al català (svq-c)

Estic realitzant el meu Treball de Final de Carrera sobre els valors que aneu treballant amb l'esport que practiqueu, és per això que agrairia que omplíssiu el full que us faig arribar.

A continuació veuràs un llistat de 16 valors, sota de cadascun veuràs una enumeració del -1 al 5. Hauràs d'encerclar el número que creguis més adequat de cadascun entenent que el -1 és allò oposat a les teves creences (en total desacord) i el 5 que és extremadament important per tu (totalment d'acord)

Llegeix prèviament les 16 paraules i mira si les entens totes, en el cas que tinguis algun dubte realitza'l abans de començar a omplir el qüestionari.

Moltes gràcies per la teva participació!

SPORTS VALUES QUESTIONNAIRE ADAPTAT AL CATALÀ (SVQ-C)

EDAT :

SEXE :

CLUB/ESCOLA ON JUGUES:

CATEGORIA I DIVISIÓ ON JUGUES :

El que més importància li dono quan practico l'esport que m'agrada és :

- **DIVERSIÓ**

-1 0 1 2 3 4 5

- **ASSOLIMENT PERSONAL**

-1 0 1 2 3 4 5

- **ESPORTIVITAT**

-1 0 1 2 3 4 5

- **JUSTÍCIA**

-1 0 1 2 3 4 5

- **AJUT / COMPASSIÓ**

-1 0 1 2 3 4 5

- **ACCEPTACIÓ**

-1 0 1 2 3 4 5

- **MILLORA/ PERFECCIONAMENT**

-1 0 1 2 3 4 5

- **OBEDIÈNCIA**

-1 0 1 2 3 4 5

- **COHESIÓ D'EQUIP**

-1 0 1 2 3 4 5

- **COMPROMÍS**

-1 0 1 2 3 4 5

- **EMOCIÓ / EXITACIÓ**

-1 0 1 2 3 4 5

- **FORMA FÍSICA I SALUT**

-1 0 1 2 3 4 5

- **AUTOREALITZACIÓ**

-1 0 1 2 3 4 5

- **AGRADAR (que el públic li agradi com ho faig)**

-1 0 1 2 3 4 5

- **COMPANYONIA**

-1 0 1 2 3 4 5

- **CONFORMITAT**

-1 0 1 2 3 4 5

11.3 Sports values questionnaire adaptado al castellano (svq-e)

Estoy realizando mi Trabajo de Final de Carrera acerca de los valores que vais trabajando con el deporte que realizáis, es por esto que agradecería que rellenaseis la hoja que os hago llegar.

A continuación verás un listado de 16 valores, debajo de cada uno habrá una enumeración del -1 al 5. Tendrás que hacer un círculo en el número que creas más adecuado, entendiendo que el -1 es aquello que estás totalmente en desacuerdo y que el 5, por el contrario, extremadamente de acuerdo.

Lee previamente las 16 palabras y mira si las entiendes todas, si tienes alguna duda realízala antes de empezar el cuestionario.

¡Muchas gracias por tu participación!

SPORTS VALUES QUESTIONNAIRE ADAPTADO AL CASTELLANO (SVQ-E)

EDAD :

SEXO :

CLUB/COLEGIO DÓNDE JUEGAS:

CATEGORÍA Y DIVISIÓN DÓNDE JUEGAS:

Al realizar mi deporte, lo que más me importa es....

- **DIVERSIÓN**

-1 0 1 2 3 4 5

- **LOGRO PERSONAL**

-1 0 1 2 3 4 5

- **DEPORTIVIDAD**

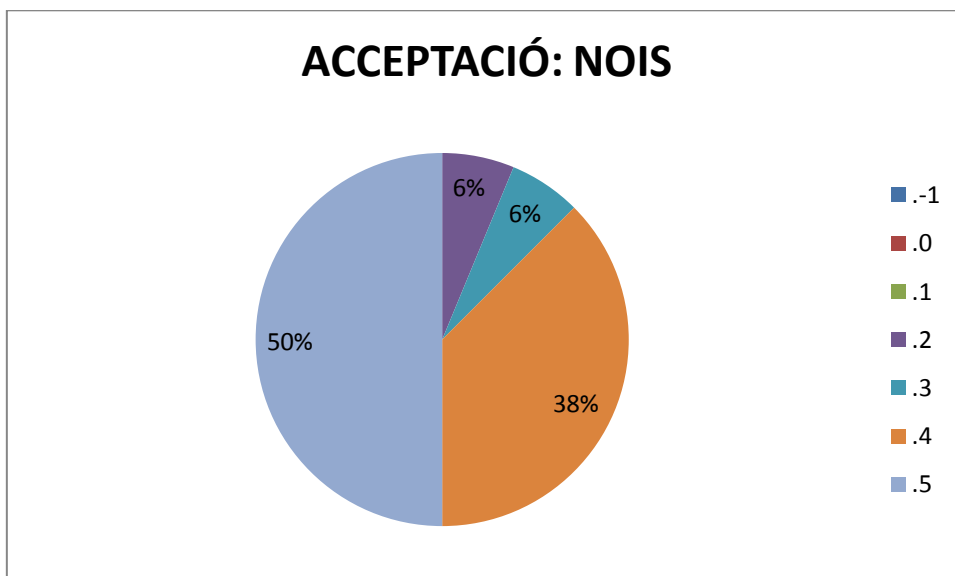
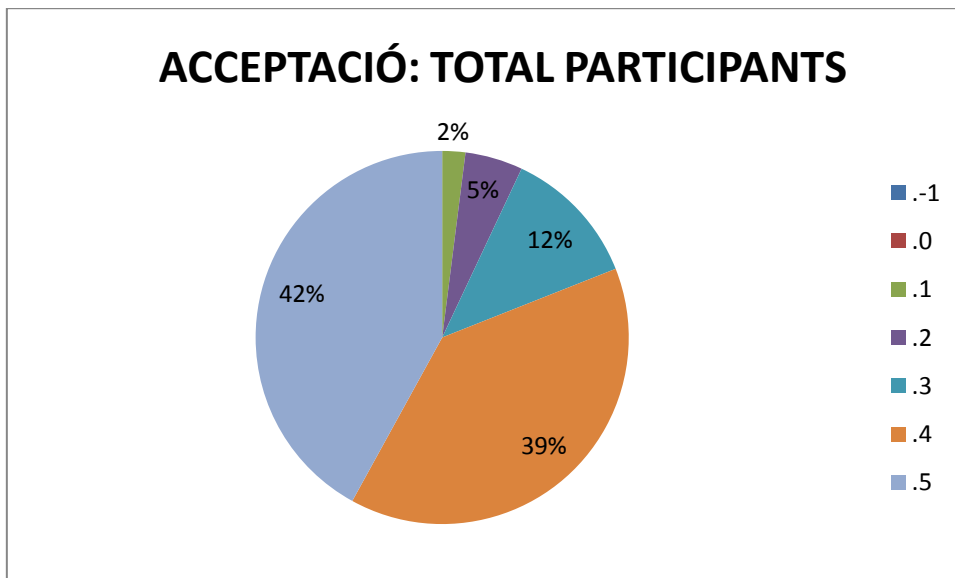
-1 0 1 2 3 4 5

- **JUSTICIA**

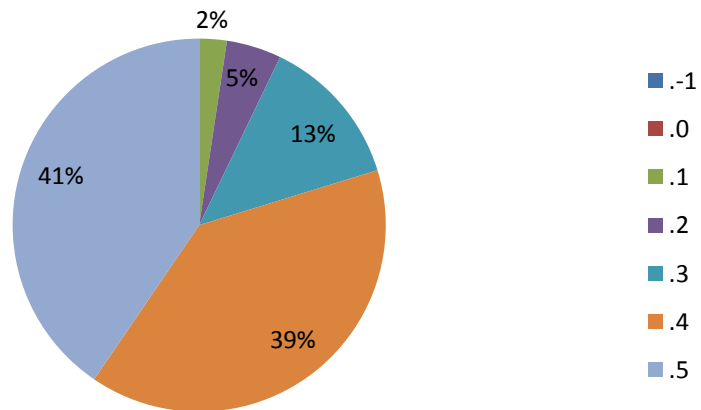
-1 0 1 2 3 4 5

- **AYUDA/ COMPASIÓN**
-1 0 1 2 3 4 5
- **ACEPTACIÓN**
-1 0 1 2 3 4 5
- **MEJORA / PERFECCIONAMIENTO**
-1 0 1 2 3 4 5
- **OBEDIENCIA**
-1 0 1 2 3 4 5
- **COHESIÓN DE EQUIPO**
-1 0 1 2 3 4 5
- **COMPROMISO**
-1 0 1 2 3 4 5
- **EMOCIÓN / EXITACIÓN**
-1 0 1 2 3 4 5
- **FORMA FÍSICA I SALUD**
-1 0 1 2 3 4 5
- **AUTOREALIZACIÓN**
-1 0 1 2 3 4 5
- **GUSTAR (me importa cómo me ve el público)**
-1 0 1 2 3 4 5
- **COMPAÑERISMO**
-1 0 1 2 3 4 5
- **CONFORMIDAD**
-1 0 1 2 3 4 5

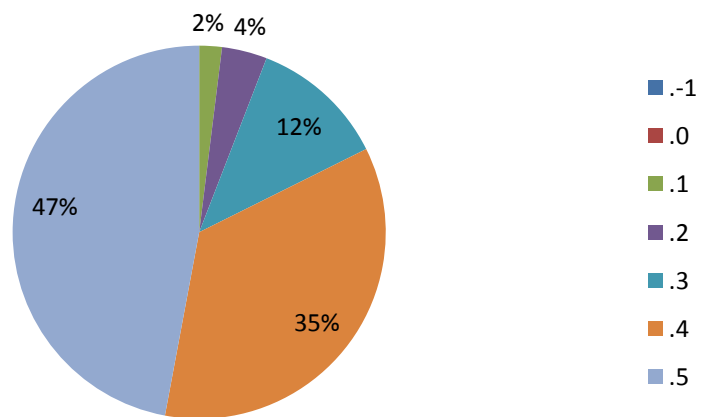
11.4 Gràfics extrets de l'anàlisi de l'Escala de Valors

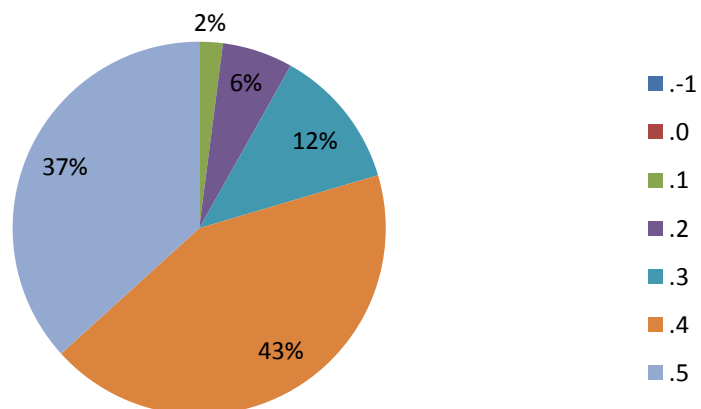
ACCEPTACIÓ: NOIES

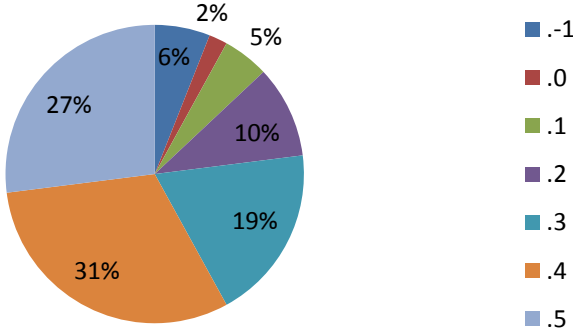
ACCEPTACIÓ: CLUB

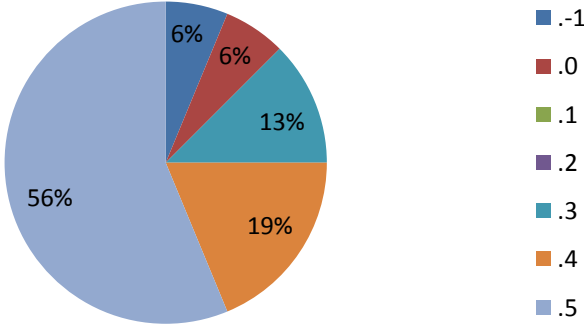
ACCEPTACIÓ: ESCOLA

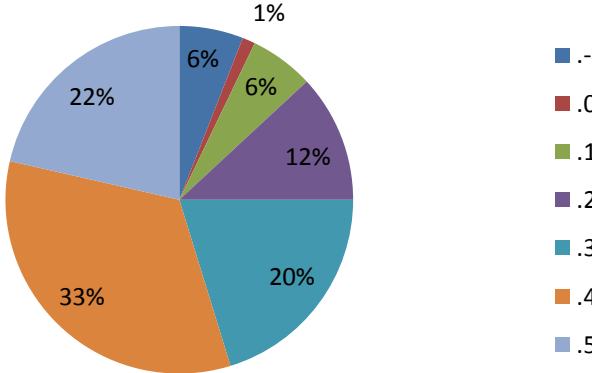
AGRADAR: TOTAL PARTICIPANTS

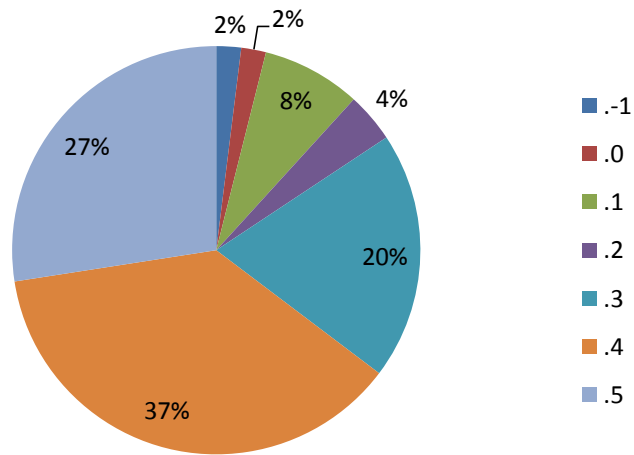
AGRADAR: NOIS

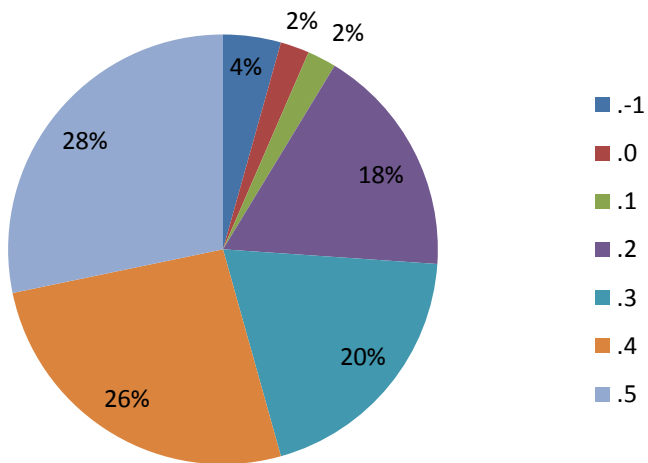
AGRADAR: NOIES

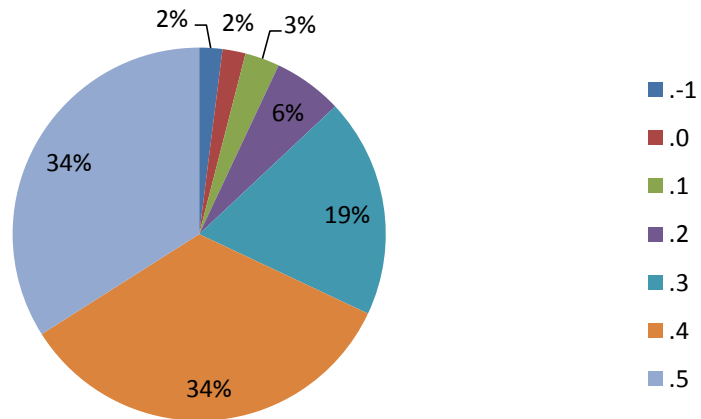
AGRADAR: CLUB

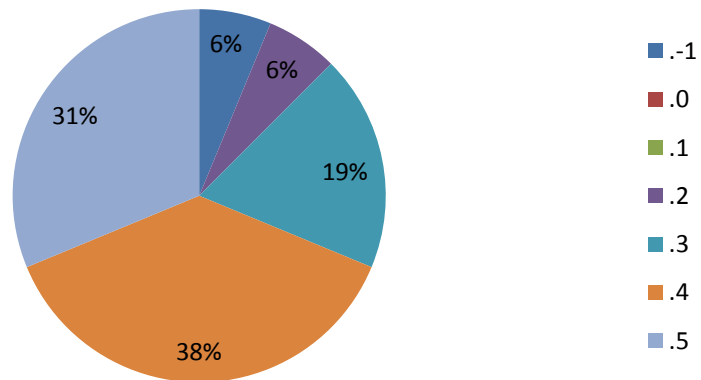
AGRADAR: ESCOLA

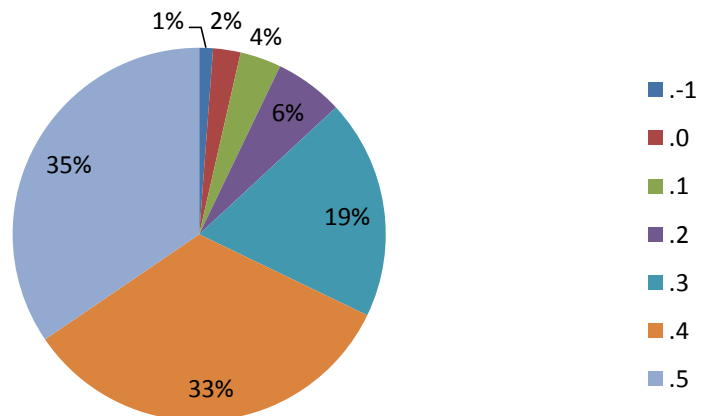
AJUDA: TOTAL PARTICIPANTS

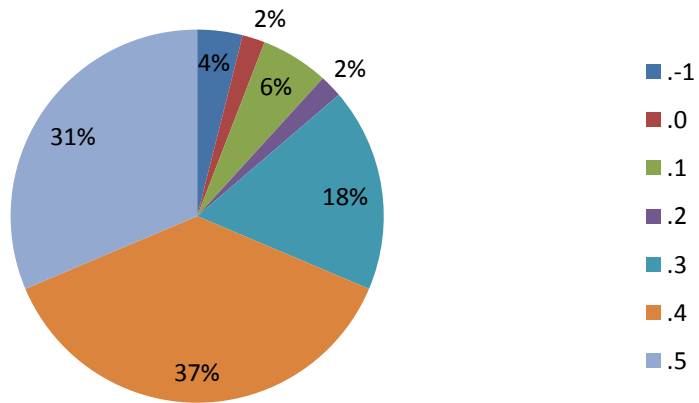
AJUDA: NOIS

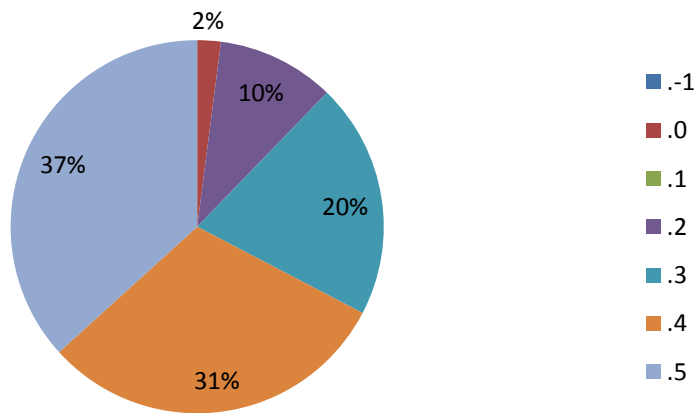
AJUDA: NOIES

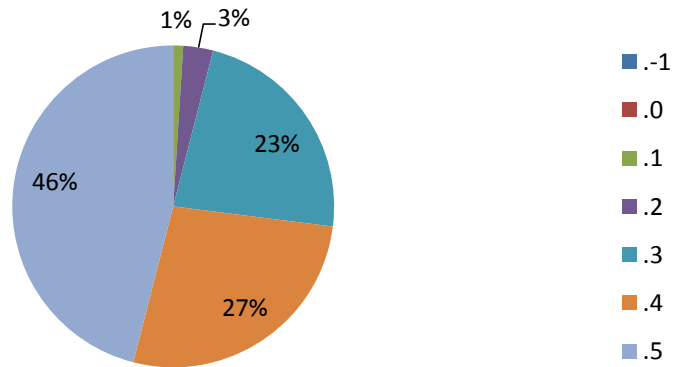
AJUDA: CLUB

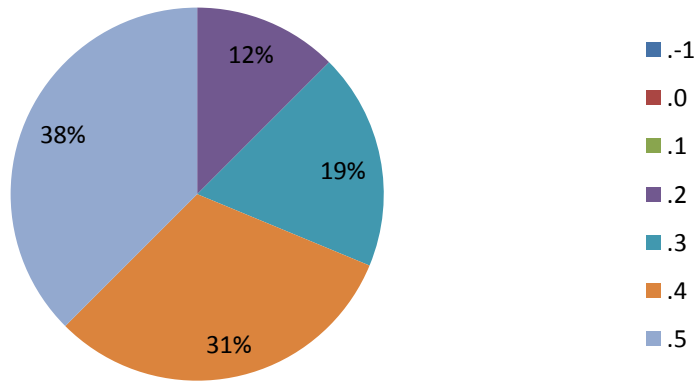
AJUDA: ESCOLA

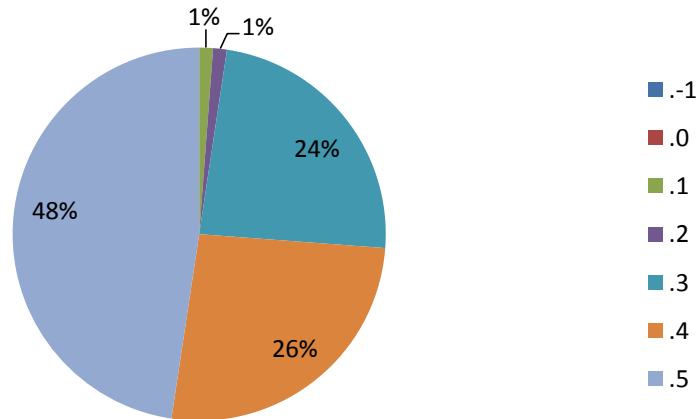
ASSOLIMENT PERSONAL: TOTAL PARTICIPANTS

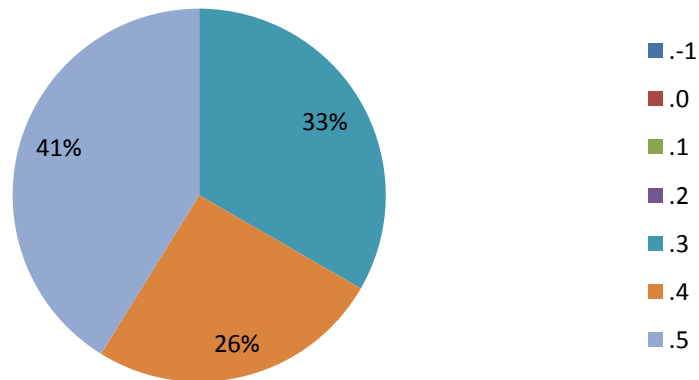
ASSOLIMENT PERSONAL: NOIS

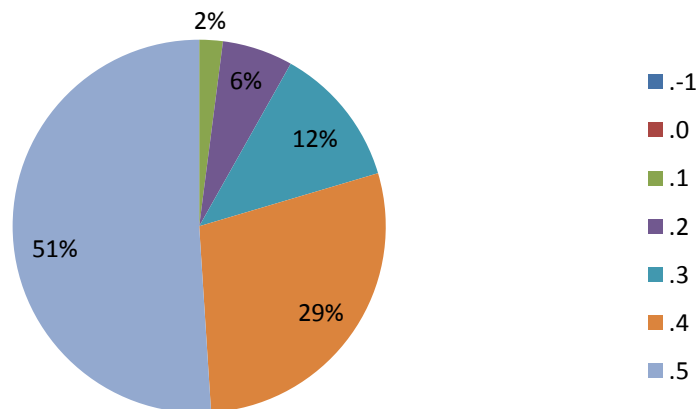
ASSOLIMENT PERSONAL: NOIES

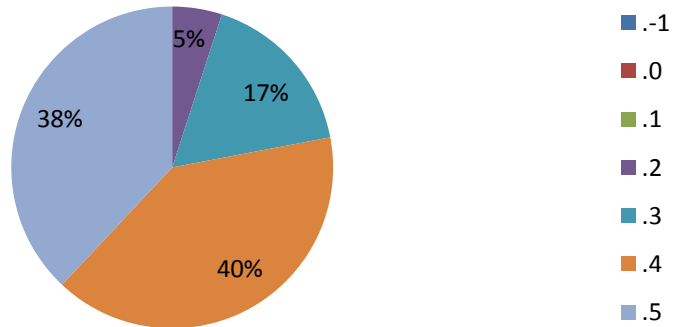
ASSOLIMENT PERSONAL: CLUB

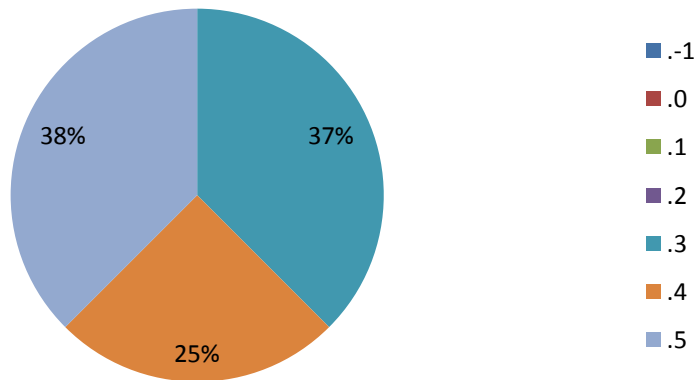
ASSOLIMENT PERSONAL: ESCOLA

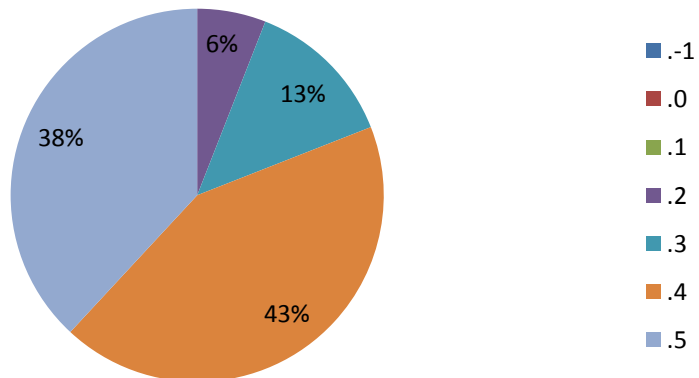
AUTOREALITZACIÓ: TOTAL PARTICIPANTS

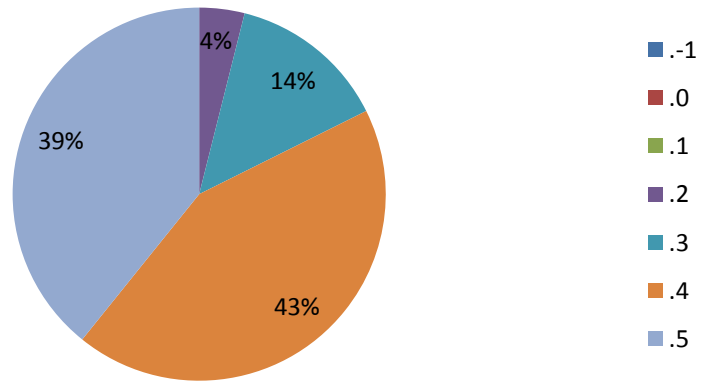
AUTOREALITZACIÓ: NOIS

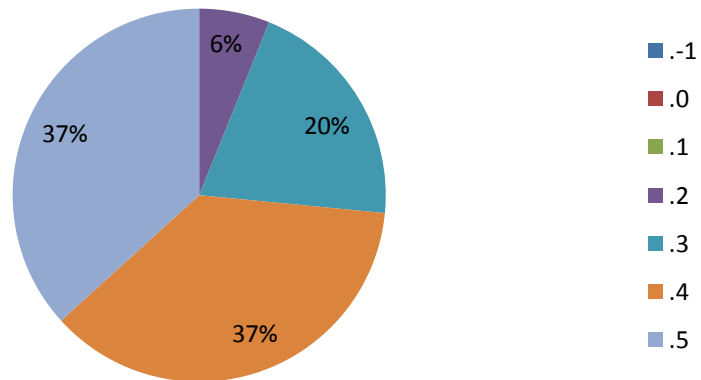
AUTOREALITZACIÓ: NOIES

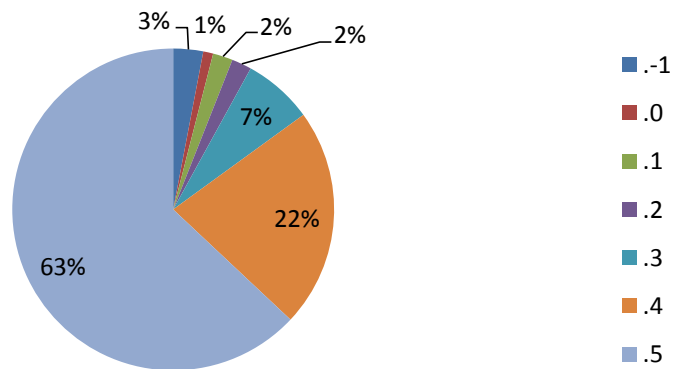
AUTOREALITZACIÓ: CLUB

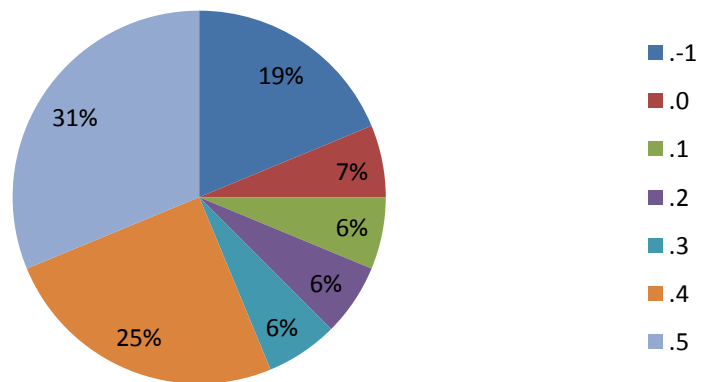
AUTOREALITZACIÓ: ESCOLA

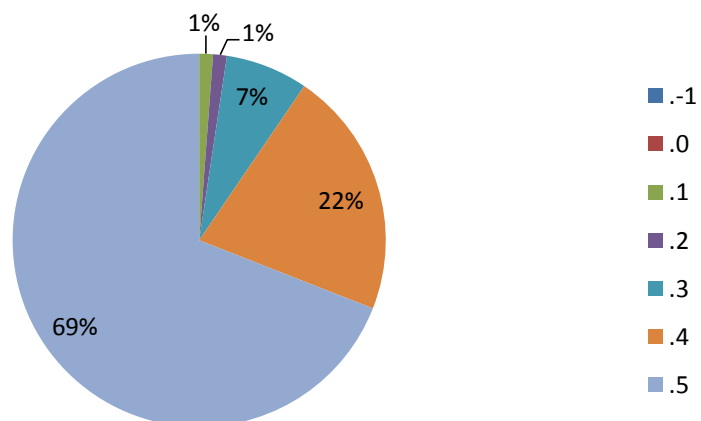
COHESIÓ EQUIP: TOTAL PARTICIPANTS

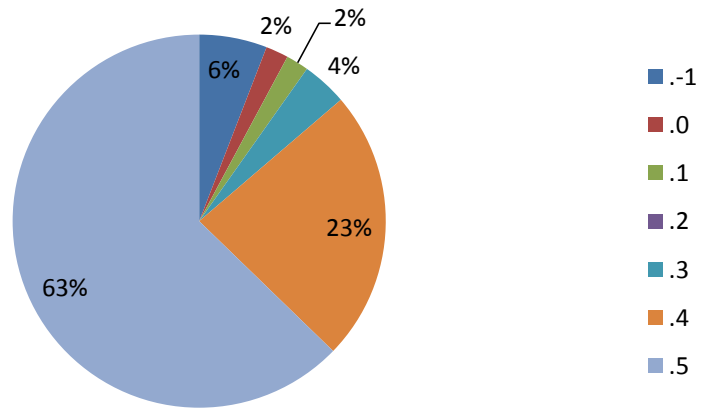
COHESIÓ EQUIP: NOIS

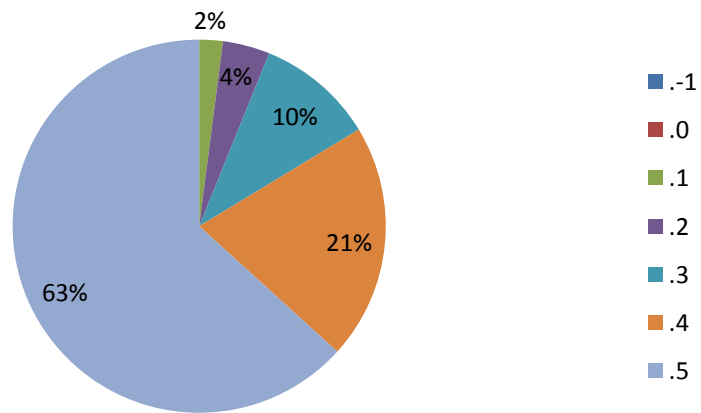
COHESIÓ EQUIP: NOIES

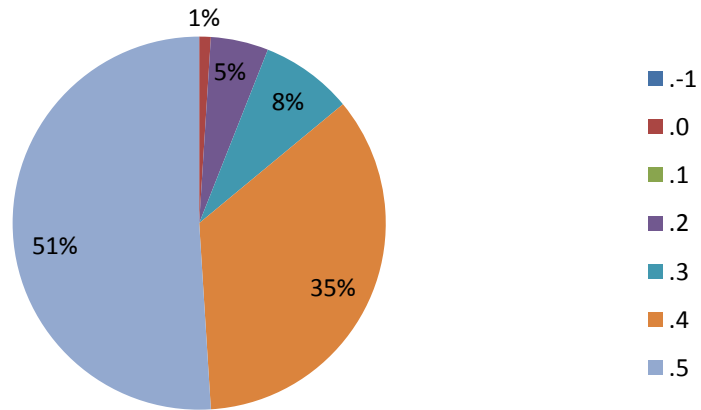
COHESIÓ EQUIP: CLUB

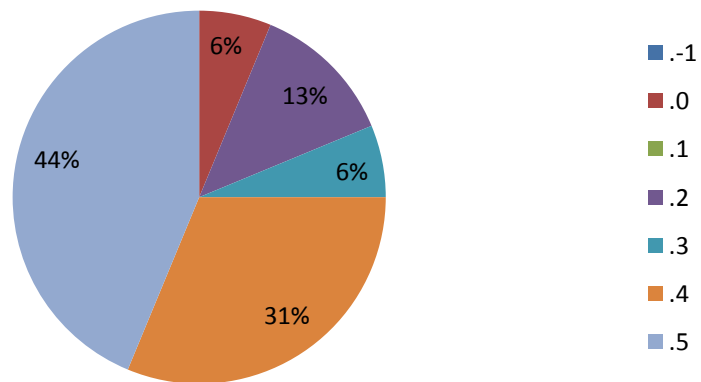
COHESIÓ EQUIP: ESCOLA

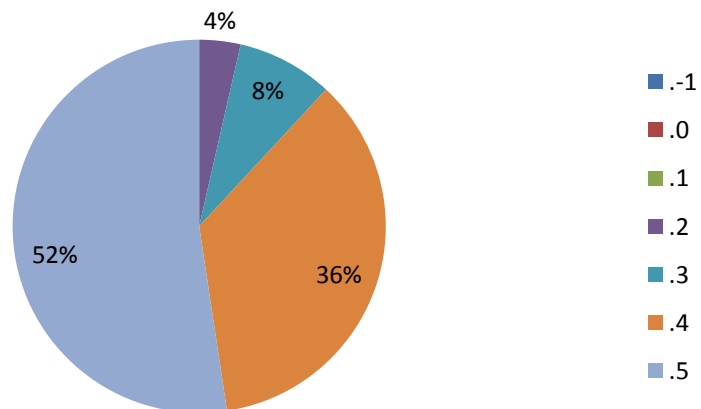
COMPANYONIA: TOTAL PARTICIPANTS

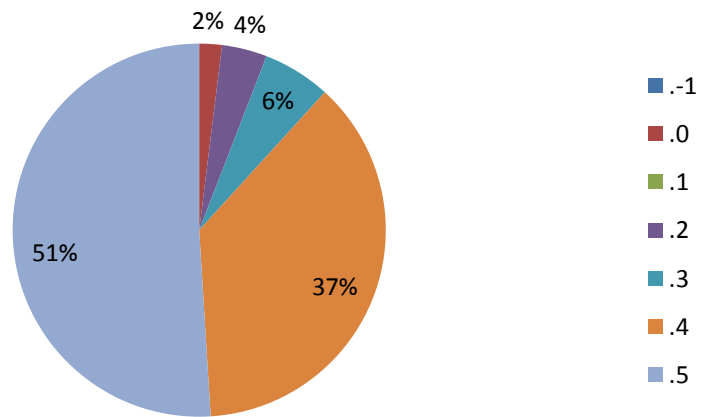
COMPANYONIA: NOIS

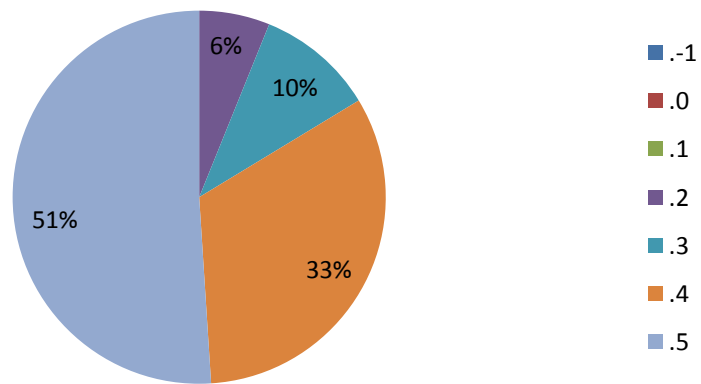
COMPANYONIA: NOIES

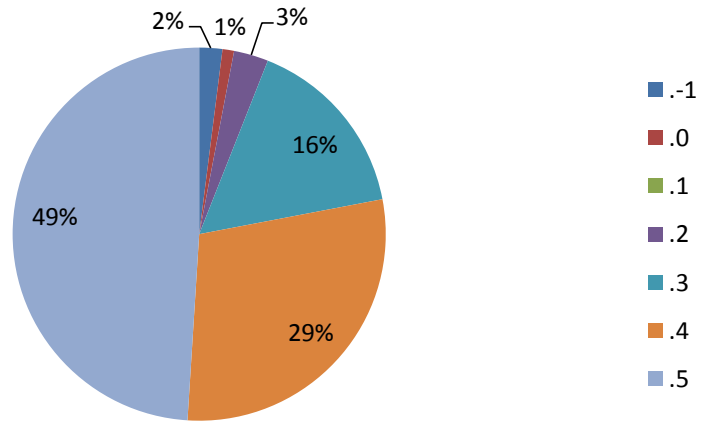
COMPANYONIA: CLUB

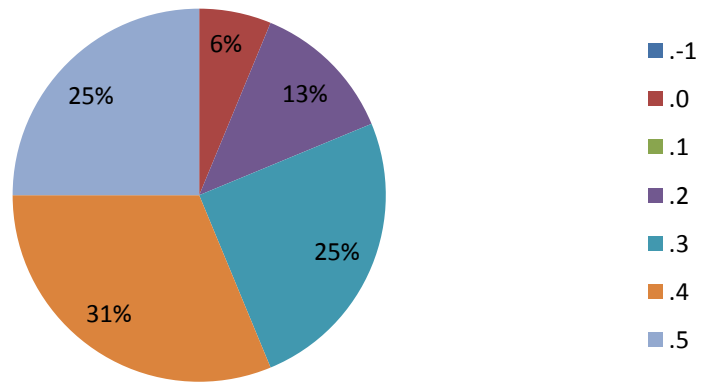
COMPANYONIA: ESCOLA

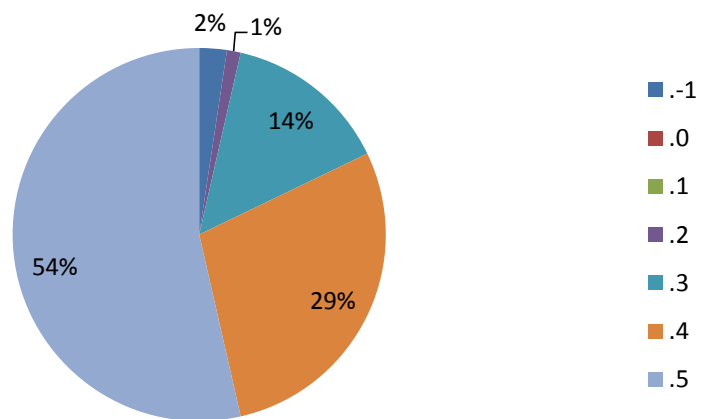
COMPROMÍS: TOTAL PARTICIPANTS

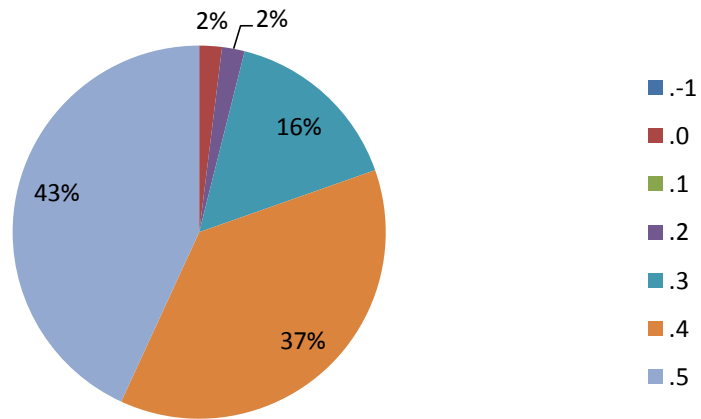
COMPROMÍS: NOIS

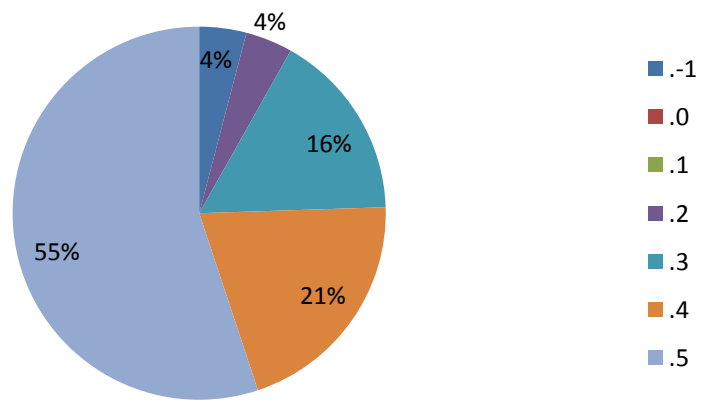
COMPROMÍS: NOIES

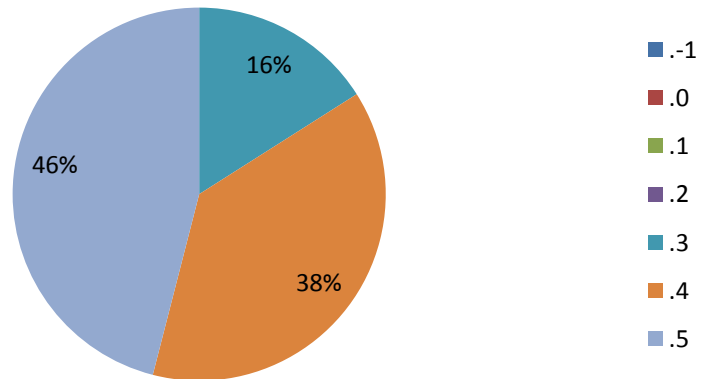
COMPROMÍS: CLUB

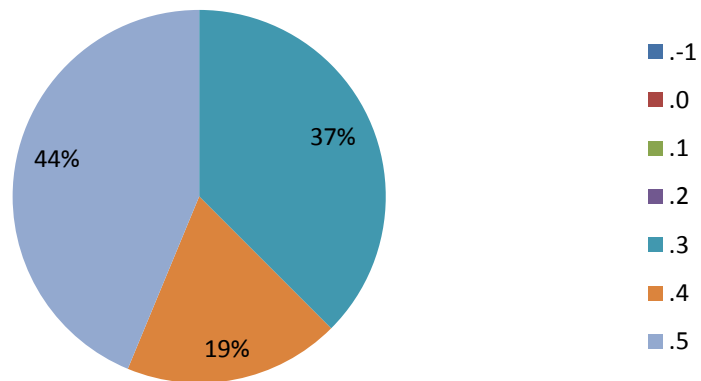
COMPROMÍS: ESCOLA

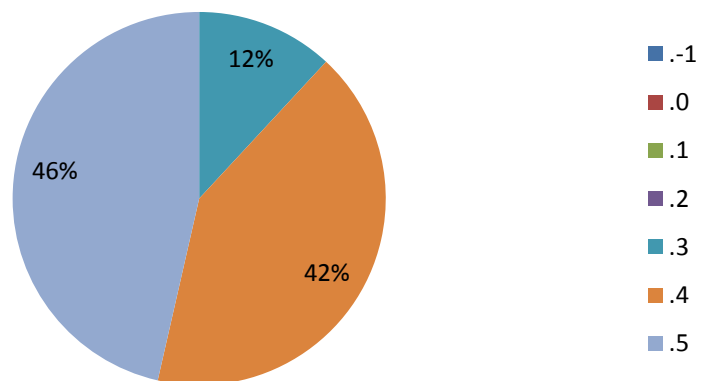
DIVERSIÓ: TOTAL PARTICIPANTS

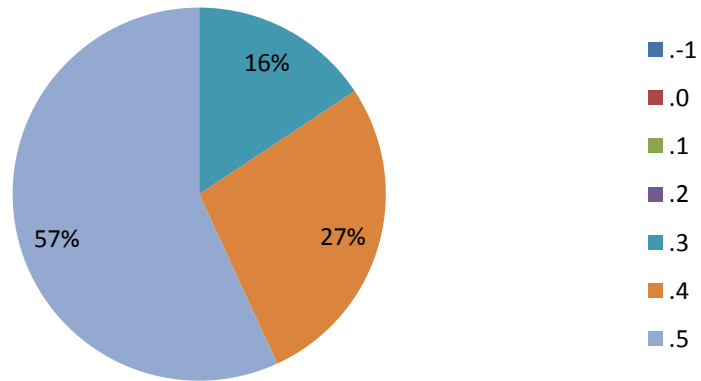
DIVERSIÓ: NOIS

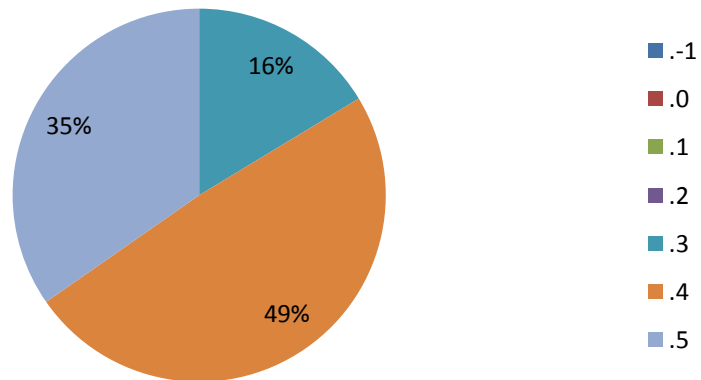
DIVERSIÓ:NOIES

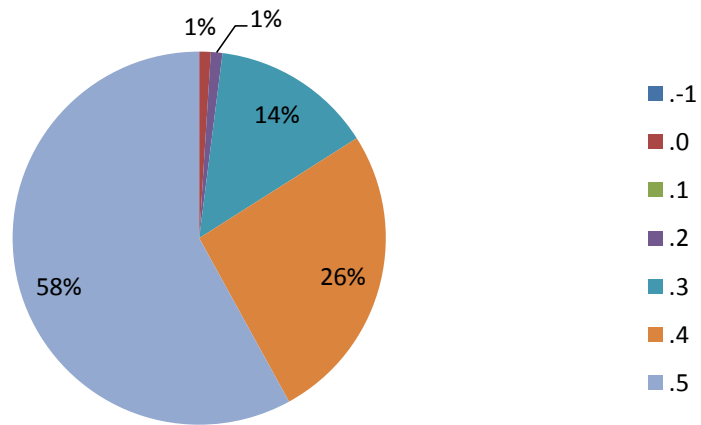
DIVERSIÓ: CLUB

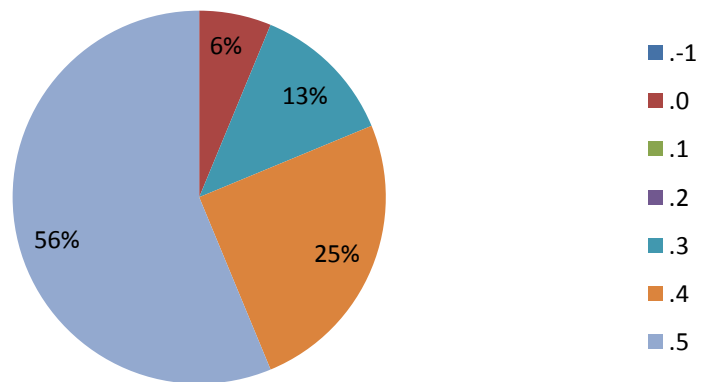
DIVERSIÓ: ESCOLA

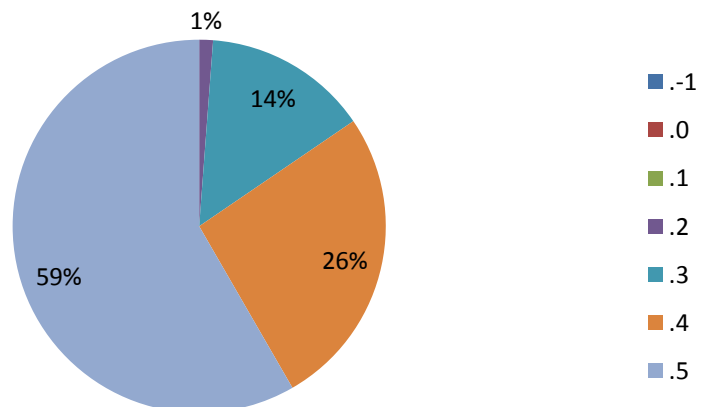
EMOCIÓ: TOTAL PARTICIPANTS

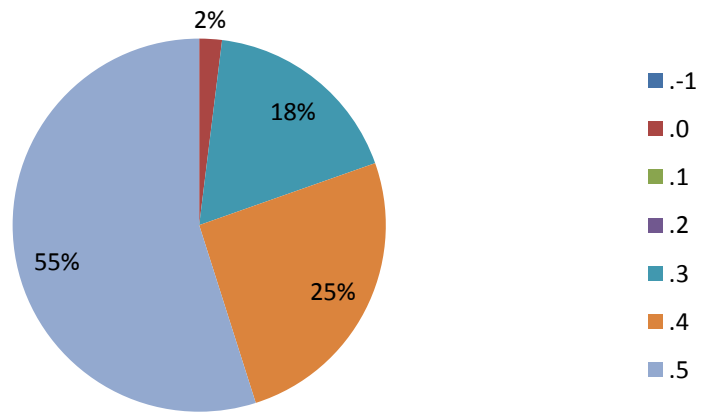
EMOCIÓ: NOIS

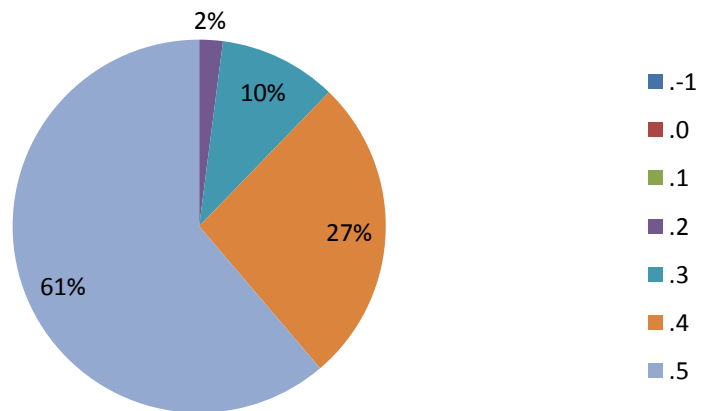
EMOCIÓ: NOIES

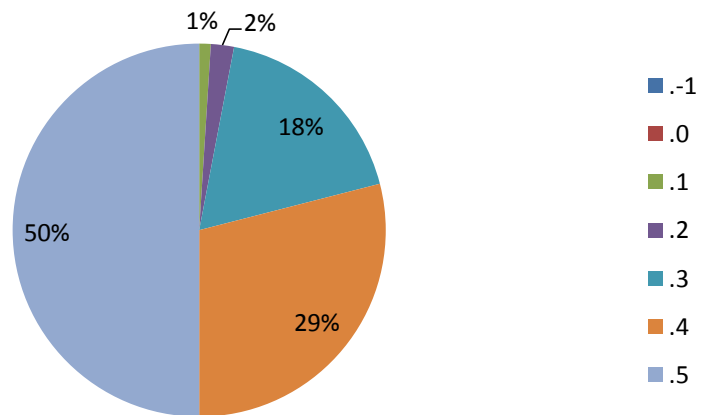
EMOCIÓ: CLUB

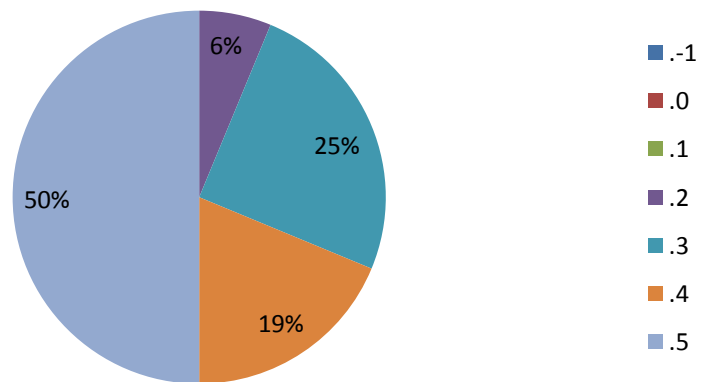
EMOCIÓ: ESCOLA

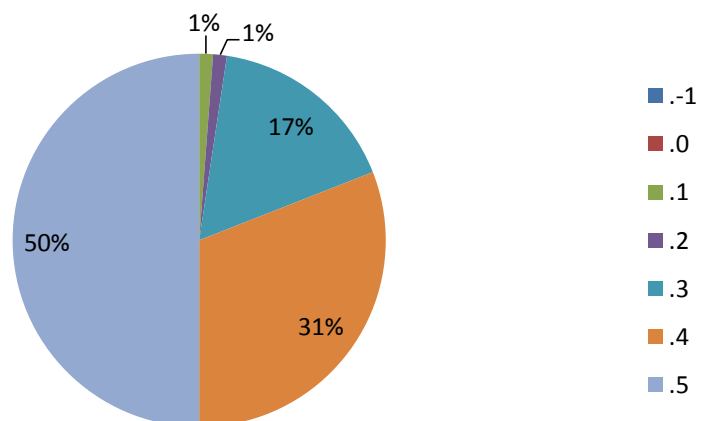
ESPORTIVITAT: TOTAL PARTICIPANTS

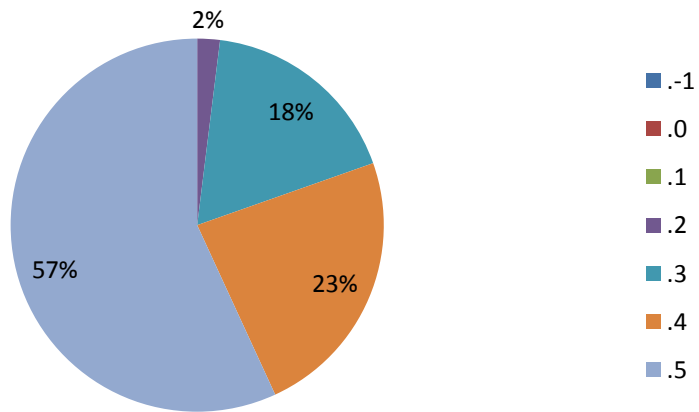
ESPORTIVITAT: NOIS

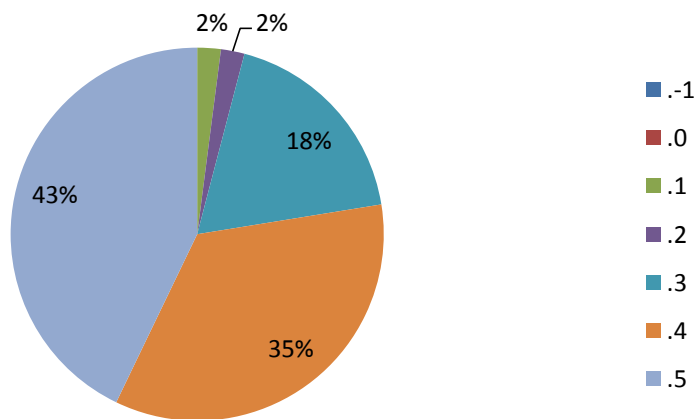
ESPORTIVITAT: NOIES

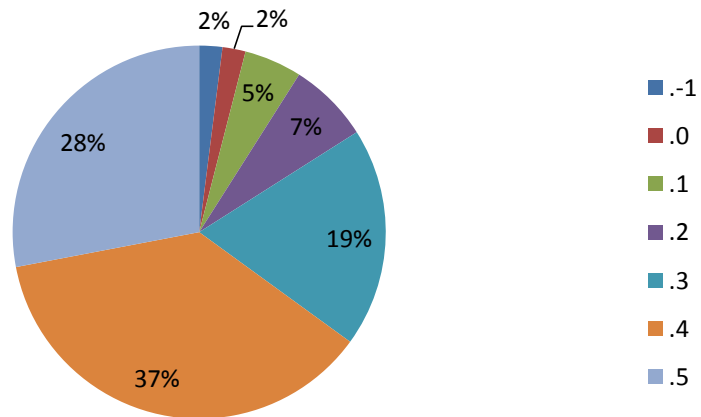
ESPORTIVITAT: CLUB

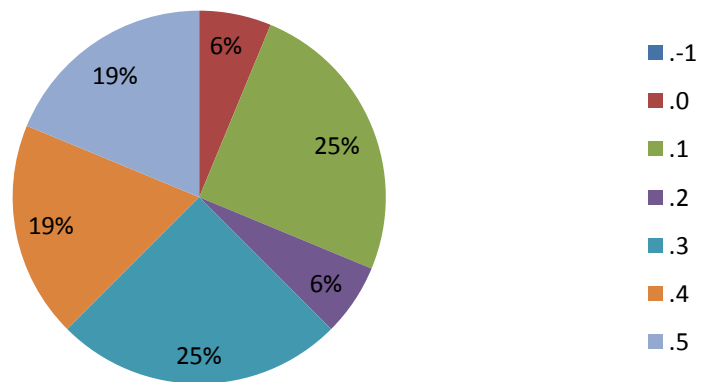
ESPORTIVITAT: ESCOLA

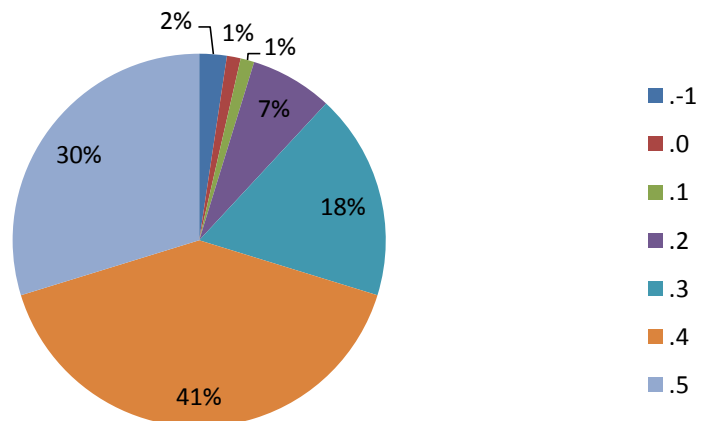
FORMA FÍSICA: TOTAL PARTICIPANTS

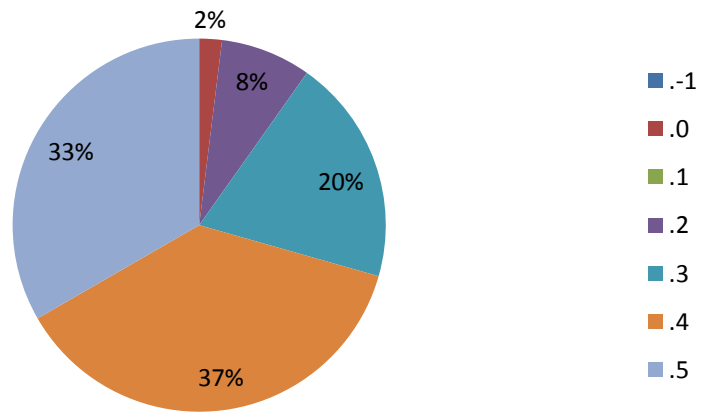
FORMA FÍSICA: NOIS

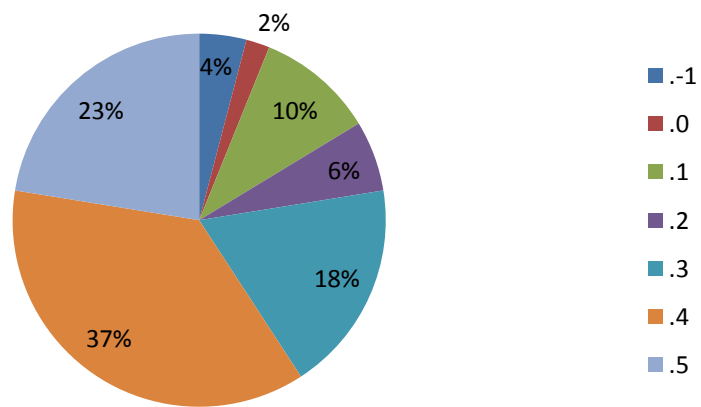
FORMA FÍSICA: NOIES

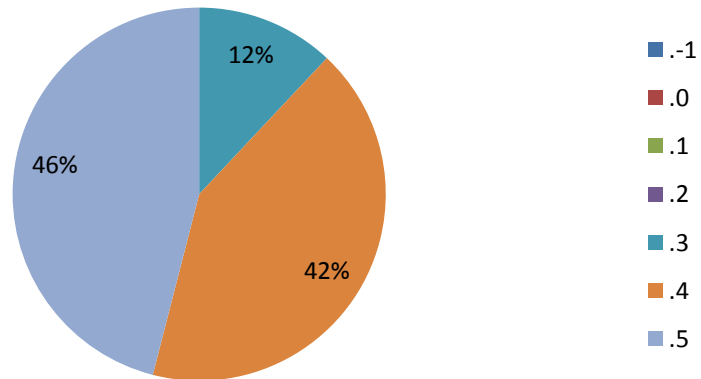
FORMA FÍSICA: CLUB

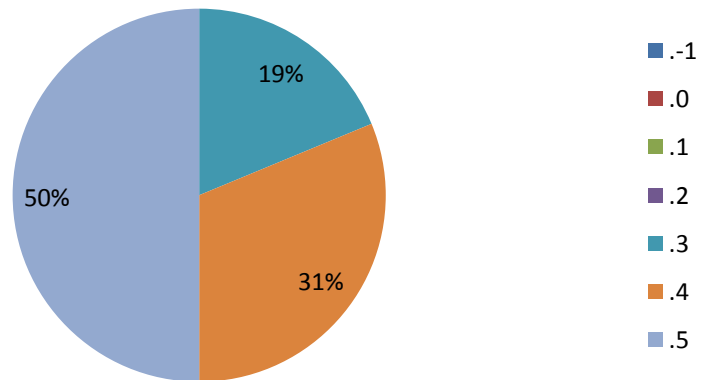
FORMA FÍSICA: ESCOLA

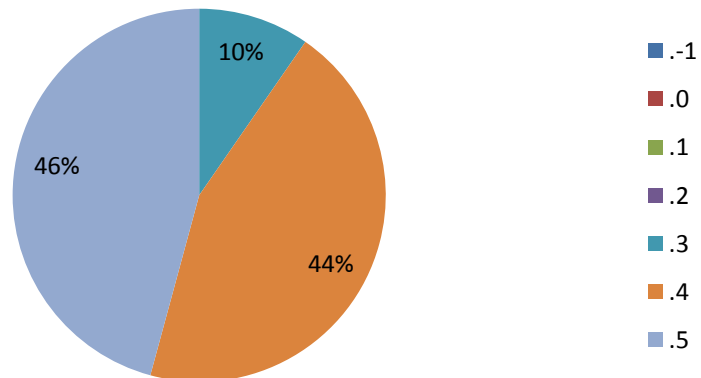
MILLORA: TOTAL PARTICIPANTS

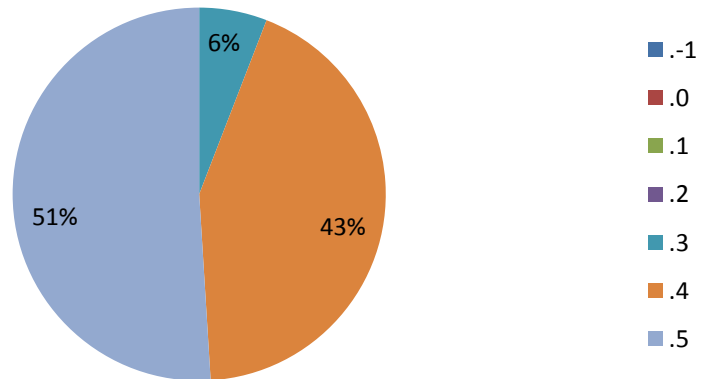
MILLORA: NOIS

MILLORA: NOIES

MILLORA: CLUB

MILLORA: ESCOLA

